

Udtalelser samlet

Indhold:

Vedtaget på GF 2023, forfalder GF 2025	3
Demokrati og Diktatur	3
Diskrimination, Racisme og Sexisme	3
Principper for et nyt taxametersystem	4
De merkantile EUV-elevens udfordringer	5
Færre elever i klasserne	7
Seksualundervisning	7
Vores uddannelsers rolle i den grønne omstilling	9
Campus-skoler	10
Forbedring af sprogfagene	12
Den sunde skole	12
Biblioteker på alle skoler	14
Sikring af vores retssikkerhed	14
Leveforhold	15
Sikre den røde tråd i uddannelsessystemet	16
Reviderer EMMA-kriterierne	17
Den bedste læreplads	18
Trivsel	21
Forbud mod gambling-reklamer	22
De bedste engelsklærere	22
Legater	23
Vedtaget på MK 2023, forfalder MK 2025	23
Udtalelse om elevrådsbekendtgørelsen	23
Alkohol og fester på de merkantile ungdomsuddannelser	24
Udtalelse om hjælp til ord- og talblinde	24
Studie- og ordensregler	25
Valg af fag til SOP	27
Klimaerhvervsskoler? Nej tak!	28
Grundforløb skal revurderes på HHX	29
Mere fokus på pædagogik	29
Udtalelse om karakterkrav på HHX	30
Udtalelse om SPS	31
Udtalelse om HPX	32
Udtalelse om Digitalisering	32
Udtalelse om Mobilforbud	33

Udtalelse om 16-års valgret	33
Udtalelse om retten til barnets første sygedag	34
Udtalelse om karakterkrav på EUX	34
Udtalelse om anonyme afleveringer	35
Bestyrelsesmedlemmer fra de aftagende institutioner	35
Udtalelse om Alkoholbegrænsninger for Unge	36
Vedtaget på GF 2024, forfalder GF 2026	36
Udtalelse om erhvervsrettet STX	36
Udtalelse om gambling	37
Udtalelse om udbud af skolecomputer	37
Udtalelse om Matematik B på EUX	37
Udtalelse om Snyd og AI	38
Udtalelse om Merkantile Færdigheder Kræver Også Praktisk Erfaring	38
Udtalelse om eksamen i en digital tidsalder	39
Vedtaget på MK 2024, forfalder MK 2026	39
Inddrag ungdommen i politiske beslutninger om deres uddannelser	39
Principper for et nyt optagesystem	40
Èt sammenhængende forløb på merkantile erhvervsuddannelser	41
Udtalelse omkring sabbatår	42
Ret til matematik A	43
Finansiel dannelse	44
Vi ønsker de bedste lærere	44
Et bredere ungdomskort	46
Bedre hjælp og vejledning til stop af nikotinprodukter.	47
Afskaf 26-timers reglen	47
Udtalelse om EPX	48
OneNote til eksamener	50
Kørekortet fungerer som det gør	50
Tidligere fri	51
Flere penge til EUX uddannelser	51
Udtalelse om International Økonomi (IØ) som mulighed på 1.g	51

Vedtaget på GF 2023, forfalder GF 2025

Demokrati og Diktatur

Landssammenslutningen af Handelsskoleelever tror på demokratiet. Vi tror på, at det bedste samfund skabes af engagerede borgere, der tager ansvar for og har mulighed for at udvikle deres hverdag og samfund. Vi er taknemmelige for det demokrati, vi har i Danmark, og vi ønsker for alle andre nationer og folkefærd,

at de får samme mulighed for at organisere sig, engagere sig og have indflydelse.

Vi støtter ethvert initiativ for elever, der skaber mulighed for, at de kan organisere sig demokratisk og få indflydelse på deres hverdag. Det gælder i Danmark såvel som internationalt. Vi ønsker for alle fredelige, demokratiske og partipolitisk neutrale elevorganisationer i verden, at de får samme rettigheder, som de Landssammenslutningen af Handelsskoleelever har tilkæmpet sig herhjemme - og gerne endnu flere.

Vi tager afstand fra antidemokratiske bevægelser, og vi fordømmer ethvert diktatur herhjemme såvel som i udlandet, og vi vil støtte og opfordre elevorganisationer verden over til at være kritiske over for ledere og beslutningstagere. Kun sådan kan vi som elever - nationalt og internationalt - have indflydelse på vores hverdag, uddannelse og samfund.

Diskrimination, Racisme og Sexisme

Mange elever kan desværre nikke genkendende til den utilstrækkelige hjælp og manglende gensidige respekt fra deres klassekammerater og lærere.

Vores handelsskoleelever er alle forskellige, nogle er fagligt stærke, andre er socialt stærke, vi har forskellige køn, udseende og religion og nogle har et handicap. Det er ikke nogen banebrydende opdagelse, at vi alle er forskellige. Problemet opstår, når nogle menneskers forskellighed bliver set ned på. Og der mener vi i LH, at forskellighed og mangfoldighed er en styrke og ikke en svaghed.

Lige meget hvad for en boks samfundet vil sætte vores elever ind i, forlanger vi, at der på skolen er plads til dem og til deres udvikling og læring.

I LH vil vi kæmpe for, at alle vores elever får den hjælp og anerkendelse, som de har brug for og ret til, på trods af de forskelligheder, som vi hver især har. Vi mener at alle burde ses, høres, anerkendes og hjælpes i lighed med ens klassekammerater lige meget hvor forskellig man er.

Vi vil arbejde for at skolerne får opbygget ordentlige studieforhold for elever der kunne have udfordringer, opleve diskrimination, racisme eller sexismen. Der

skal være en procedure for hvordan man hjælper elever, der har været udsat for ovenstående, så de kan hjælpes sikkert videre og stadig tage en uddannelse af høj kvalitet, samt at skolen tydeligt informerer om hvilke hjælpemidler og organisationer, der står til rådighed for dem.

Vi kræver derfor at en elevs udseende, køn eller religion aldrig må være grundlaget for udelukkelse af fællesskabet, uddannelseskvalitet eller uddannelsesniveau - her tænkes også karakterer.

Vi som organisation vil derfor på ingen måder acceptere diskrimination, racisme eller sexismen af nogle arter på vores skoler.

Principper for et nyt taxametersystem

Ungdomsuddannelserne modtager i dag penge gennem et såkaldt taxametersystem. Det er der flere problemer ved. For det første er de forskellige gymnasiale uddannelser ikke ligestillet, og det betyder f.eks. at HHX'ere får det suverænt laveste taxameter, mens STX-elever får et lidt større og HTX-elever får det største. Vi ønsker ikke, at de andre uddannelser skal have færre penge, men vi mener, det er uretfærdigt, at taxametersystemet gør forskel på uddannelserne.

Derudover er det grundlæggende problematisk, at skolernes økonomiske bevillinger i dag baserer sig på hver enkelt elev. Det er med til at skærpe konkurrencen om eleverne, og medfører i værste fald, at handelsskoler kan være nødt til at fyre undervisere, når bare én elev dropper ud. At hver enkelt elev betyder så meget for skolens samlede økonomi gør det svært for skolerne at tænke langsigtet og planlægge ud i fremtiden.

Derudover har man indført et socialt taxameter, som skal give flere penge til skoler, der har mange frafaldstruede elever. Problemet er bare, at skolerne først får tillægget, når min. 43% af skolens elever er frafaldstruede. Frafaldstruet betyder i den forbindelse, at eleven er startet på HHX med et snit fra grundskolen på 6,25 eller under. For HTX er det 7,25 og for STX er det 7. Men alle frafaldstruede elever har brug for og bør have ret til en særlig indsats, der kan sikre, at de kan gennemføre uddannelsen.

Endvidere er der endnu større udfordringer med taxameteret på EUD/EUX business, hvor der forekommer en markant større forskel i taxameteret end der er eksempelvis mellem HHX og STX. Dette gør, at den ønskede kvalitet ikke kan tilbydes på alle uddannelserne, at der ikke er midler til at lærerne kan udvikle undervisningsmateriale og at eleverne ikke kan få den hjælp eller støtte, de har brug for. Derudover forekommer det også, at økonomien er så

stram, at tre lærere bliver til én, men med samme løn, der reducerer undervisningskvaliteten yderligere.

Et nyt taxametersystem skal derfor basere sig på følgende principper

- Større grundbevillinger skal sikre gennemsigthed og mulighed for langsigtet planlægning. Den politiske styring af uddannelsessystemet skal ske gennem tilsyn, kontrol og politiske målsætninger for uddannelserne, ikke gennem incitamentsstyring og økonomisk straf
- Udligning af uretfærdige forskelle mellem de gymnasiale uddannelser gennem tilførsel af midler så taxametret ligestilles så vidt som muligt.
- Det sociale taxameter skal udløses pr. frafaldstruede elev, så skoler med f.eks. kun 42% frafaldstruede ikke afskæres fra at fastholde og udvikle eleverne gennem meningsfulde tilbud og støtteordninger
- Færdiggørelsestaxametret nedlægges og midlerne føres til undervisningstaxameteret, fordi færdiggørelse favoriserer handelsskoler med en stærk elevmasse og skaber incitament til at nægte at optage udfordrede elever
- Øremærkning af undervisningstaxametret til den udløsende uddannelse
- Krav om, at hele undervisningstaxametret bruges på undervisning
- Holdtaxametre i stedet for elevtaxametre skal give skolerne mere sikker økonomi, men en del af taxametrene skal stadig være elevafhængige, så skolerne tilskyndes til at fastholde og hjælpe frafaldstruede elever. Det handler om balance i bevillingssystemet
- A-fagsbonus skal afskaffes og midlerne skal overføres til undervisningstaxametret
- Højere lærepladstaxameter, der giver økonomisk incitament til at hjælpe elever til at opnå og indgå faste uddannelsesaftaler

De merkantile EUV-elevs udfordringer

I dag er de ældre elever en stor del af erhvervsuddannelserne, herunder vores. De fylder en del i erhvervsuddannelsesdebatten og med god grund.

Vi ser problemerne med eud-reformen fra 2015 i form af lavere gennemførselsprocent blandt de voksne og et mindre optag af dem på vores uddannelser. Problemerne opstår allerede inden, de starter. De kan ikke starte på grundforløb 1, da det er for lang tid siden, de forlod grundskolen, og skal derfor starte direkte på grundforløb 2. Det betyder dog, at de enten skal have fuldført nogle bestemte fag på forhånd i forbindelse med anden uddannelse eller forbi VUC for at tage disse fag, før de kan starte på handelsskolen. Det er i

forvejen svært som voksen at skulle tilbage på skolebænken, men de skal ofte starte på 2 skoler for at kunne gå i gang med deres erhvervsuddannelse.

En løsning på, at voksne har været ude for uddannelse i en del år og skal ind igen, har været grundforløb plus (GF+). Dette er et intensivt 10 ugers forløb, hvor man kommer igennem de C fag, man skal bruge, for at komme videre på GF2.

Da GF+ kun varer 10 uger, er der ikke lang tid til at komme igennem fagene. Der kan derfor opstå situationer, hvor voksne, der har været ude for uddannelse en del år, har svært ved at følge med og det kan være svært at få det faglige løft på 10 uger. Det kan derfor være en løsning at gøre forløbet mere fleksibelt eller forlænge det og dermed sikre at alle kan få det faglige løft.

Derudover opleves der en række andre barrierer, da de ofte er et andet sted i livet og f.eks. har børn. Den manglende fleksibilitet og de mange timer gør det svært for dem at kunne tage en merkantil erhvervsuddannelse, da de er for meget væk fra hjemmet. Derudover fylder fravær utroligt meget for disse elever, der ikke kun selv kan blive syge, men også risikerer at skulle tage sig af eventuelle syge børn og ordne praktiske ting i skoletiden. EMMA-kriterierne er også et stort problem for voksne, da de ikke bare kan tage en familie og rykke til den anden ende af landet for at få en praktikplads.

Det er vigtigt for LH, at man uanset forudsætninger kan tage en uddannelse. Derfor har vi ønsker til reformjusteringer for at sikre de voksnes muligheder på vores uddannelser.

LH ønsker konkret:

- Anderledes fraværsregler for voksne med familie
- Handelsskolerne kan udbyde opkvalificerende fag, så man ikke først skal starte på VUC
- Mulighed for forlængelse af uddannelsestiden herunder GF+
- Mulighed for enkelte fag på fjernstudie
- Praktikpladsgaranti nær hjemmet

Færre elever i klasserne

Klasselokaler fyldt til randen med elever er desværre hverdagskost på mange handelsskoler. Det er med til at skade læringen. På gymnasierne findes der

allerede et klasseloft på maksimalt 28 elever pr. klasse i gennemsnit for hver årgang. Klasseloftets formål er at sørge for, at klasserne ikke bliver overfyldte, men vi ser desværre stadig, at lærerne er for pressede, og at der ikke er tid nok til den enkelte elev. Vi ved, at elever trives bedre og lærer mere i mindre klasser. Derfor foreslår vi, at klasseloftet gøres til et holdloft, der også gælder for valgfag, og at loftet sænkes til maksimalt 24 elever. Når det kommer til eud/eux business er der slet ikke et klasseloft. Derfor er det ikke unormalt med megaklasser med op til 35+ elever. Med så mange elever i klassen bliver afstanden fra elev til lærer alt for stor, og det bliver svært for læreren at vurdere alle elevers kunnen og behov. Det bliver også alt for svært for læreren at hjælpe alle elever, hvilket kan gøre, at eleven ikke lærer nok eller i værste tilfælde mister motivationen og dropper ud.

Med så kort tid til at lære hele pensum på højere niveauer end tidligere, er det helt centralt, at der er tid til, at læreren kan hjælpe alle elever, som har brug for det. Den enkelte elev skal både lære og dannes gennem undervisningen, for derigennem opnå sit fulde potentiale. For at sikre så god en uddannelse som muligt, mener LH, at der skal være holdloft på maksimalt 24 elever på både hhx og de merkantile erhvervsuddannelser.

Seksualundervisning

Seksualundervisning er en vigtig del af ungdomsuddannelsen, fordi det giver unge mennesker den viden og de færdigheder de har brug for, for at træffe informerede og ansvarlige beslutninger om deres seksualitet. Det kan hjælpe med at forhindre unødvendige komplikationer som uønskede graviditeter og seksuelt overførte infektioner, samt at fremme positiv seksuel sundhed og trivsel.

Seksualundervisning kan hjælpe unge med at forstå deres egen krop og følelser, og hvordan de kan beskytte sig selv mod uønskede konsekvenser. Det kan også give unge værktøjer til at håndtere de udfordringer og komplikationer, der kan opstå i forbindelse med seksuel aktivitet, som for eksempel at navigere i dating og relationer, tackle seksuelle overgreb og diskrimination.

Et vigtigt aspekt af seksualundervisning er, at det kan hjælpe unge med at forstå og acceptere deres egne seksuelle orienteringer og identiteter. Det kan også hjælpe dem med at forstå og acceptere andres orienteringer og identiteter, og med at tackle homofobi og transfobi.

I alt kan seksualundervisning hjælpe unge med at navigere i en verden, hvor seksualitet spiller en stor rolle, og hjælpe dem med at træffe ansvarlige og velovervejede beslutninger om deres seksuelle sundhed og trivsel. Det er en nødvendig del af ungdomsuddannelsen for at sikre, at unge mennesker er rustet til at håndtere de udfordringer og komplikationer, der kan opstå i forbindelse med seksuel aktivitet.

Derudover er LH enig med Sex & Samfunds seks grundprincipper:

1. Unge er kompetente aktører
2. Et aktivt læringssyn
3. Handlingsorienteret viden
4. Det brede positive sundhedssyn
5. Et positivt syn på seksualitet
6. Forskelligheder og mangfoldighed er en ressource

Vores uddannelsers rolle i den grønne omstilling

I dagens debat om den grønne omstilling bliver vigtigheden af vores elever ofte glemt. Dette er LH meget utilfredse over, da det nedværdiger vores elevers kompetencer.

Vores elever spiller en stor rolle i den grønne omstilling, og det skal afspejle sig i undervisningen. Der kommer hele tiden ny viden inden for klima, der kan

gavne de merkantile fag, men som det er lige nu, er det ikke inkorporeret tilstrækkeligt i vores læringsmateriale. Hvis vi i fremtiden skal være dem, der tager de afgørende beslutninger for den grønne omstilling, er det vigtigt, at vi har nogle helhedsorienterede skoler, der viser sig som forbilleder.

Det øgede fokus gør, at man taler meget om klima og den grønne omstilling, og hvordan uddannelserne skal spille ind i den grønne debat. Vores uddannelser bør derfor have en helhedsorienteret tilgang til det, på hele skolen, hvor man inkorporerer klima og den grønne omstilling for, at vi kan møde vores fælles klimamål så tidligt som muligt. Vores samfund har udviklet sig til, at det er blevet vigtigere og vigtigere at tage hensyn til klimaet, og det er vigtigt, at uddannelserne følger med. Det er det blandt andet, fordi det er handelseleverne, der driver udviklingen.

Hvad vi gør for den grønne omstilling:

- Det er vores elever, der indkøber materialer til den grønne omstilling
- Det er vores elever, der koordinerer logistikken i den grønne omstilling
- Det er vores elever, der sælger den grønne omstilling
- Vores uddannelser arbejder allerede med bæredygtighed i dele af undervisningen
- Vores elever vejleder kunder til at vælge det bæredygtige valg i detail
- Vi idegenererer nye koncepter og produkter
- Vi laver de grønne CO²-regnskaber
- Vi arbejder med CSR i virksomheder

For at en skole kan anses som helhedsorienteret, ser vi gerne, at der er en generel inkorporering af undervisning i klima og den grønne omstilling, så det

sikres, at der ikke blot bliver undervist i separate forløb. Det skal gøres for, at vores elever får mere praktisk læring om klimaets påvirkning på de merkantile fag og verden omkring os. Det vil også kræve efteruddannelse af vores undervisere, da de skal kunne undervise i den nye klimaforskning, der relaterer sig til deres fag.

For at kunne se den bæredygtige omstilling skal det ikke kun fylde i klasselokalet, men også i alt det omkringliggende. Det er vigtigt, at vi danner vores elever til at være klima- og samfundsbevidste borgere og gør det med skolen som forbillede.

Derfor mener LH, at vores elever bør uddannes med en forståelse for den grønne omstilling. Det skal gøres ved aktivt at inkorporere den grønne omstilling i undervisningen, samt at skolen viser sig som et forbillede og tager klimavenlige initiativer, som for eksempel affaldssortering eller mere klimavenlige studieture.

Campus-skoler

Et flertal af landets handelsskoler er campusskoler, forstået som enten:

- 1) En institution, der udbyder flere uddannelser,
- 2) En institution med flere forskellige adresser eller
- 3) En kombination heraf. LH ser både fordele og ulemper i denne institutionsform, og disse behandles herunder.

Blandt institutionsformens fordele er de forbedrede muligheder for at skabe et bredere udvalg af valgfag, mens en større elevgruppe alt andet lige også skaber en bredere elevgruppe, hvormed den sociale trivsel på skolerne kan øges, fordi der vil være større sandsynlighed for, at eleverne kan finde andre personer, de personlighedsmæssigt svinger med. Det er dog vigtigt, at institutionerne finder

lokale løsninger, der passer til elevsammensætningen. Dette er noget, vi forventer, at ledelserne og lærerne på campusskolerne aktivt arbejder på, bliver en realitet for alle vores elever.

Desværre er det ikke altid, at campusskoler fungerer optimalt, og der er altså også ulemper forbundet med denne institutionsform. Heriblandt det demokratiske underskud, idet eleverne repræsenteres dårligt i skolebestyrelserne, og elevdemokratiet svækkes i kraft af den forøgede afstand mellem elev og ledelse. Dertil kommer, at elevernes repræsentanter i skolebestyrelserne skal repræsentere endnu flere elever, hvilket kan resultere i, at disse også skal repræsentere elever fra uddannelser, hvorom deres viden er begrænset, eller afdelinger, de ikke går på.

Ydermere findes der elever, der trives bedst på mindre gymnasier (ligesom der findes elever, der trives bedst på større) og de elever tilgodeses ikke nødvendigvis på campusskoler. Det er især et problem i de tilfælde, hvor elever i området ikke har mulighed for at søge ind på andre skoler.

LH mener på det stærkeste, at campusskoler kun bør dannes i det tilfælde, at denne struktur giver bedre forhold og muligheder for eleverne, idet vi ofte oplever, at baggrunden for dannelsen af campusskolen er økonomisk, og institutionsformen derved antages i et forsøg på at spare penge frem for at forbedre elevernes forhold.

Mange af de nævnte fordele ved campusskoler kan i øvrigt opnås ved hjælp af andre initiativer, såsom samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner, samt ved at skolerne deler faciliteter som bygninger eller kantine.

Forbedring af sprogfagene

I dag er undervisningen i sprogfagene ikke tidssvarende, og kravene for hvad man skal leve op til, er ikke ensrettet med undervisningen. Man kan desværre ikke nå at lære et nyt sprog godt nok på tre år til at kunne det flydende. Derfor

er formålet med sprogfagene at inspirere os til at arbejde videre med vores sprogkundskaber senere hen, hvilket også skal reflekteres i eksamenerne. Det gør det desværre ikke i dag.

LH mener, at sprogfagene er vigtige for vores fremtid som globale borgere og erhvervsfolk.

Vi vil derfor blandt andet arbejde for, at:

- Sprogfagene får mere tid og plads i skemaet
- Sprogundervisningen bliver mere varieret og motiverende
- Sproglærerne får bedre muligheder for efteruddannelse
- Sprogfagene indgår i tværfaglige projekter og aktiviteter
- Sprogeleverne får flere internationale erfaringer
- Sprogtilegnelse skal ses som en tværgående mulighed, der udover sit eget fag på skemaet også indgår i et samspil med andre fag. For at styrke elevernes sprogkundskaber

Den sunde skole

For at eleverne kan få de bedste forudsætninger for at kunne lære og udvikle sig på skolen, er det vigtigt, at eleverne både er sunde og trives i det miljø, de befinder sig i. Derfor mener vi, at man som en del af undervisningen skal integrere aktiv læring, så eleverne får mulighed for at bruge deres krop og få bevæget sig i undervisningen. Det er essentielt, at uddannelsesinstitutionerne sikrer et godt undervisningsmiljø, hvor det gør sig gældende for både det fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø. Vurderingen af dette kan naturligvis differentiere fra sted til sted og for den enkelte elev, men LH mener stadig, at der bør være nogle lovmæssige minimumskrav, der definerer, hvad et godt undervisningsmiljø er. Institutionerne skal aktivt fremme sunde sociale og faglige miljøer, hvor elever ikke oplever unødigt pres. Der bør være fokus på elevernes trivsel og mentale velvære, især i de første år af uddannelsen, og en

mere individuel tilgang til vurdering og feedback skal prioriteres for at styrke elevens faglige udvikling.

Vi mener, at skolerne altid skal prioritere elevernes mentale og fysiske sundhed, ved at sikre følgende:

- Kantinernes menuer altid indeholder sunde forplejningsmuligheder
- Skolerne udbyder valgfag, der sætter fokus på sundhed og motion
- Skolerne har fokus på elevernes mentale sundhed, da det er væsentligt for, at man kan fokusere og koncentrere sig i undervisningen
- Skolerne har fokus på et godt og inkluderende fysisk undervisningsmiljø der tilgodeser alle former for elever, inklusiv SPS-modtagere
- At have lettilgængelige tilbud som udvidet studievejledning, coaching, mentorordninger og skolepsykologer.
- At have fokus på de unges søvn, eftersom det er en essentiel brik i, at vi som mennesker kan trives
- Øget investering i kompetente studievejledere, som kan etablere tillidsfulde forhold og tilbyde passende hjælp til eleverne.
- Elevens sociale liv, som en afgørende del af elevens mentale sundhed
- Uddannelsesinstitutionerne skal kunne tilbyde eleverne uformelle uddannelsestilbud, sociale aktiviteter og mulighed for at bruge skolen som opholdssted

Retten til det gode undervisningsmiljø bør, ligesom elevernes ubestridelige ret til indflydelse, stadfæstes ved lov, idet det er eleverne, der ved, hvilke behov uddannelsesinstitutionen skal kunne imødekomme for elevernes velbefindende.

Biblioteker på alle skoler

LH går ind for, at alle handelsskoler har tilknyttede biblioteker med dertilhørende bibliotekarer, der kan bistå eleverne i forbindelse med eksempelvis større opgaver eller generel informationssøgning. Disse forhold vil

kunne bidrage yderligere til den lige adgang til uddannelse og hjælpe os elever med at komme bedre igennem større opgaver.

Sikring af vores retssikkerhed

I dag har vi elever en rigtig dårlig retssikkerhed på vores skoler. Institutioner oprettet efter de almene gymnasiums institutionslov er statsligt selvejende institutioner, mens institutioner oprettet efter lov om erhvervsskoler m.v. blot er selvejende institutioner.

Forskellen på at være 'statsligt selvejende' og 'selvejende' er, at de statsligt selvejende er en del af den offentlige forvaltning. Det vil sige, at de bl.a. skal efterleve bestemmelserne i forvaltningsloven og i offentlighedsloven.

Forvaltningsloven udstikker eksempelvis regler for sagsbehandling indenfor både den statslige og kommunale forvaltning, hvad angår vejledning, inhabilitet, begrundelse for afgørelser, tavshedspligt og oplysning om ankemuligheder. Desuden har man ret til partshøring, og en part har ret til at udtale sig samt ret til aktindsigt.

Erhvervsrettede skoler behøver kun overholde de to love, hvis de selv vælger at skrive i institutionens vedtægter, at man følger dem. Så det er en teknisk forskel, men den har stor betydning for elevernes mulighed for f.eks. at søge aktindsigt i skolens økonomi, beslutningsprocesser, bestyrelsens arbejde el.lign. Det har også stor betydning i klagesager, hvor der ikke er lige så mange formelle krav til skolens sagsbehandling, vejledning til klager og så videre, fordi skolens afgørelser i sager ikke anses for at være afgørelser i forvaltningsmæssig forstand - som kan påklages retligt eller eventuelt ankes, som altid skal ledsages af en klagevejledning, og som fastsætter en række frister, der er med til at sikre elevernes retssikkerhed.

Det har været et problem i nogle klagesager, at man ikke kan 'komme videre', da skolen ikke har behandlet klagen godt nok eller efter reglerne, da skolerne selv kan bestemme disse.

Derfor mener LH, at handelsskolerne bør underlægges omfattende forvaltnings- og offentlighedshensyn, der sikrer elevernes retssikkerhed og offentlighedens indsigt i institutionens drift. Dette skal være med til at sikre vores retssikkerhed som elever.

Leveforhold

I LH betragter vi betalelige botilbud til unge som en del af et godt ungemiljø. I forbindelse hermed mener vi, at alle unge skal have mulighed for at bo ude, hvad enten de modtager udeboende SU eller elevløn. Vi mener på det stærkeste, at SU'ens formål er at være en støtteordning, der skal give unge mulighed for at fokusere på deres uddannelse uden også at skulle koncentrere sig om at tjene til betaling af husleje. Dette er også årsagen til, at vi er imod 20/20-reglen, som indebærer, at man kun kan få udeboende SU, hvis man er fyldt 20 år eller ens forældre bor over 20 km væk fra ens uddannelsesinstitution. Endvidere mener vi, at SU'en bør befinde sig på et niveau, der er tilstrækkeligt til at dække transport, husleje, kost og andre faste udgifter.

LH er videre bekymret over, om det stagnerende udbud af ungdomsboliger kombineret med en fortsat stigende efterspørgsel vil resultere i et øget prisniveau, lange ventelister og et skævt lejemarked. Dette skaber en situation med risiko for, at unge kan blive snydt, og hvor det udelukkende er de mest velstillede unge, der har reel mulighed for at anskaffe sig en bolig.

Sikre den røde tråd i uddannelsessystemet

At sikre en rød tråd i uddannelsessystemet er afgørende for at give unge mennesker den bedst mulige start på voksenlivet, ved overgang fra folkeskole

til ungdomsuddannelse. Desværre oplever mange elever, at overgangene mellem forskellige uddannelsesstrin er for store, og at deres uddannelsesforløb dermed kan blive ustrukturerede og svære at navigere i.

Det er vigtigt, at uddannelsessystemet tilbyder en mere sømløs overgang mellem uddannelserne, og at vejledningen er tilstrækkelig og hjælper de unge med at finde den uddannelse, der passer bedst til deres interesser og evner. Dette kan ske gennem bedre individuel vejledning og flere ressourcer til at hjælpe unge med at træffe deres valg.

Derudover skal der også være flere muligheder for unge til at finde ud af, hvad de vil efter gymnasiet. Der bør være adgang til praksisorienteret uddannelse, og mulighed for at prøve forskellige karriereveje for at hjælpe unge med at tage en informeret beslutning om deres fremtidige uddannelses- og karriereveje.

I sidste ende vil en mere struktureret og vejledt uddannelsesrejse bidrage til at skabe mere selvsikre og kompetente unge mennesker, der er bedre rustet til at indgå på arbejdsmarkedet og i samfundet som helhed. Derfor bør vi som samfund prioritere at investere i en mere sammenhængende og vejledt uddannelsesrejse for alle unge i vores uddannelsessystem.

Reviderer EMMA-kriterierne

EMMA står for: Egned, Mobil fagligt, Mobil geografisk og Aktivt søgende.

Kravene gælder for erhvervsskoleelever når de skal søge deres læreplads. LH mener, at kravene om at være egned og aktivt søgende giver rigtig god mening og vi støtter derfor disse krav. Dog ser vi udfordringer ved mobilitets-kravene.

“Mobil geografisk” kan være særligt problematisk, da det kan kræve, at elever skal flytte op til 150 kilometer væk fra deres hjem og deres støttende netværk for at kunne tage en læreplads. Det kan være en økonomisk og personlig byrde, der kan påvirke elevernes trivsel og læring negativt. Derfor bør der findes

alternative løsninger, der giver elever mulighed for at få en læreplads tættere på deres hjem.

“Mobil fagligt” kan også være problematisk, da det kan kræve, at elever skifter uddannelse til en helt anden fagretning, end den de oprindeligt havde valgt. Det kan være frustrerende for eleverne, der måske allerede har investeret tid og ressourcer i at opbygge færdigheder og viden inden for deres oprindelige fagområde. Derfor bør der også her findes alternative løsninger, der giver elever mulighed for at fortsætte deres uddannelse inden for deres oprindelige fagområde.

EMMA-kriterierne er eksempelvis også problematiske, da unge i nogle tilfælde tvinges til at flytte, såfremt de ønsker at gennemføre deres uddannelse, hvilket udelukkende understreger vigtigheden af ungemiljøer, der kan gøre denne omstilling lettere at bære. Det er derfor vores holdning, at kommunerne bærer ansvaret for at støtte de unges engagement i lokale ungemiljøer gennem eksempelvis frivillige foreninger, fritidstilbud, udbydelse af studiecaféer og generel inddragelse af de i kommunen beliggende uddannelsesinstitutioner i skabelsen af disse.

LH mener, at kravene om geografisk og faglig mobilitet skal skrives ud af kriterierne. Generelt bør fokus være på at skabe de bedste muligheder for eleverne og sikre, at de kan fuldføre deres uddannelse på en måde, der er realistisk og bæredygtig for dem.

Den bedste læreplads

Tiden i lære er den mest essentielle del af ens erhvervsuddannelse. Det er her, man får lov til at bruge mange af de kompetencer, som man har lært på skolen, ude i den virkelige verden. Dog er der mange bump på vejen for at kunne få den bedste praktikperiode: både før, under og efter sin læreplads.

Før man søger læreplads

En af de største udfordringer, vi ser, er at mange elever ikke har stort kendskab

til, hvad forskellen er mellem de forskellige specialer, som findes indenfor vores område, eller hvad forskellen er mellem eksempelvis detail og handel. Det er en kæmpe udfordring, hvor vores uddannelser ikke lever godt nok op til deres forpligtelser. Mange elever har det svært ved at vælge, hvilken retning de skal. Derfor skal vi have ret til individuel vejledning og til løbende samtaler i forbindelse med vores søgen efter en læreplads.

Mange virksomhedskonsulenter, på skolerne, gør et fremragende arbejde i at hjælpe eleverne med at søge læreplads. Dog er der også episoder, hvor konsulenter sender elever ud på lærepladser, hvor de ikke behandler deres elever godt nok. Samtidig promoverer skolerne også lærepladser, hvor vores elever ikke får nok udbytte, bliver behandlet dårligt eller eksempelvis ikke betaler voksenelevløn. Voksne over 25 år er berettiget til særlige aftaler om højere løn, hvis de påbegynder uddannelsen efter de er fyldt 25 år.

Derfor ønsker vi, at de arbejdsmiljøsager, som har været indenfor de sidste tre år, skal være tilgængelige på virksomhedsprofilen inde på www.læreplads.dk, samt hvilke arbejdsvilkår man har. Derigennem kan der laves en "Trust Pilot" for lærepladser. Dette vil være med til at mindske frafaldet for vores uddannelser, da vi elever i højere grad vil kunne se, hvilke virksomheder, som faktisk behandler deres elever ordentligt.

Inden man kommer ud på sin læreplads

Inden man kommer ud på sin læreplads, er der rigtig mange ubesvarede spørgsmål: Hvilke virksomheder kommer jeg ud i, hvad bliver mine arbejdsopgaver og hvordan begår man sig med mennesker, som er dobbelt så gamle? Alle spørgsmål er legitime. Vi har set rigtig gode resultater med pre- og onboarding processer på nogle lærepladser, eksempelvis Magasin, hvor der er videoer, som eleverne skal se, inden de starter, for at give dem en bedre forståelse af hvilken læreplads og virksomhed, de starter i.

Nogle elever har svært ved at omstille sig fra skole til at begå sig på en læreplads. For at hjælpe os elever bedre på vej, vil vi arbejde for, der bliver

indført en "buddy-ordning" på alle lærepladser, som vi har gode erfaringer med. Det kunne eksempelvis være i de større virksomheder, hvor en 1-års elev bliver parret op med en 2-års elev, hvor de er ansvarlige for at vise dem rundt, give tips og eksempelvis spiser frokost sammen med dem. Dette er også med at styrke 2-års eleverne, idet de har ansvaret for nogle nye elever.

Vi ser, at virksomhedskonsulenter bør spille en større rolle i at sikre at eleverne kommer ordentligt ud i virksomheden.

Under lære

Vi kræver, at vi bliver taget alvorligt på vores læreplads, da vi er en lige så stor del af virksomheden, som andre ansatte. Den bedste måde vi elever kan lære, er ved at give os et ansvar, når vi kommer ud i lære. På den måde vokser vi med opgaven. Dog ser vi desværre steder, hvor man blot bliver set som billig arbejdskraft og ikke får det ansvar, som vi burde få. Derfor skal der i højere grad stilles krav til virksomhederne.

Under ens læreplads er man også meget afkoblet fra skolen. Overordnet er vi meget glade for denne ordning og ønsker den bevaret. Dog er der nogle store udfordringer med de elever, som har behov for ekstra støtte. De store virksomheder har heldigvis HR-afdelinger, som kan være med til at sikre, at eleverne får det bedste undervisningsforløb som overhovedet muligt. Når det kommer til de små eller mellemstore virksomheder, kan vi desværre ikke altid sikre det bedste uddannelsesforløb.

Vi ønsker at der i langt højere grad end i dag er en bedre sammenhæng med kontakten mellem skoler og virksomheder. Skolerne har en masse erfaring og viden til, hvordan man bedst kan understøtte elevens læring og denne skal bruges aktivt i samarbejdet mellem skolen og virksomheden.

Skoleforløb

Modsat de tekniske uddannelser har vi langt kortere hovedforløbs-ophold på

skolerne. Vores skoler er presset økonomisk i forvejen, og det er ikke økonomisk rentabelt for dem at have hovedforløbselever, hvilket gør, at de prioriterer mindre ressourcer på dem. Derfor vil vi gerne samle vores hovedforløbs-udbud. Det gør, at vi kan få en højere grad af specialisering og skabe nogle faglige højborgere. Udbuddene skal samles regionalt til én skole.

Skoleoplæring

Vi arbejder for, at alle kan få en læreplads inden for deres fag. Desværre er det ikke alle, som kan få en læreplads. Det er der mange grunde til; alt fra at man ikke er faglig stærk nok til, at der ikke er nogen læreplads i ens område.

LH mener, at man blandt andet vil kunne sikre dette forhold ved at yde en lærepladsgaranti, som arbejdsmarkedet og staten sammen skal bære ansvaret for at sikre. For de elever hvor det af forskellige årsager ikke lykkes at finde en elevplads, bør der stilles en uddannelsesgaranti til rådighed gennem den lokale skoleoplæring. Det er dog centralt, at skoleoplæringen foregår på en måde, der er eleverne værdig, men som også er virkelighedsnær og indeholder reelle læringselementer. For at sikre dette, mener LH, at skoleoplæringen bør have mulighed for at udbyde produkter og tjenesteydelser, som gerne må virke konkurrenceforvridende, idet dette vil skabe større incitament blandt virksomhederne for at oprette flere lærepladser.

Der kan være mange årsager til, at man ender i skoleoplæring. Der er nogle elever, som ikke er fagligt stærke nok, end hvad virksomhederne ønsker. Derfor skal der i højere grad være fokus på at styrke elevernes faglighed.

Oplæring i udlandet

Oplæring i udlandet er en rigtig god mulighed for os elever at kunne opleve, hvordan man gør i andre lande. Samtidig er det med til at danne os som mennesker. Derudover spiller det også direkte ind i vores merkantile faglighed at lære andre kulturer at kende. Dog er det ikke alle elever, som bliver oplyst om mulighederne for at kunne tage en del af sin praktik i udlandet. Derfor skal det være et krav, at alle bliver oplyst om muligheden.

Trivsel

Mange elever oplever mistrivsel eller lav trivsel på deres skoler i dag, hvilket kan føre til manglende motivation til at gennemføre deres uddannelse og kan have en negativ indvirkning på deres mentale sundhed. Det er vigtigt, at både de psykiske og fysiske rammer på skolen er ordentlige og rummende, da det kan påvirke elevernes trivsel og læringsudbytte. Et af de primære årsager til mistrivsel er det store præstationspres, som eleverne oplever dagligt, især i forbindelse med eksamensperioder og karaktergivning. Når skolerne lægger for meget vægt på det faglige niveau uden hensyn til den enkelte elevs trivsel, kan det føre til øget mistrivsel og et usundt forhold til at gå i skole. Det er vigtigt at fokusere på trivsel på skolerne for at undgå unødvendigt pres, skabe højere faglighed og bedre studiemiljøer, og dermed opnå en bedre uddannelseskvalitet.

Vi mener derfor i LH, at det er afgørende, at skolerne prioriterer elevernes trivsel højt, således at de kan trives og udvikle sig både fagligt og personligt. Det kræver, at skolerne arbejder aktivt for at skabe et læringsmiljø, der er inkluderende, motiverende og støttende for alle elever, uanset deres individuelle forudsætninger og udfordringer. Det indebærer også at skabe en dialog med eleverne om deres trivsel og behov og sikre, at deres stemmer bliver hørt og taget seriøst.

Desuden er det vigtigt at understrege betydningen af, at skolerne tilbyder eleverne faglig støtte og hjælp til at håndtere det pres, der kan opstå i forbindelse med skolegang. Dette kan ske gennem faglig vejledning og rådgivning, mental sundhedsstøtte og andre relevante tiltag. Skolerne bør også arbejde på at nedbryde den kultur af præstationspres, der er med til at skabe mistrivsel, ved at skabe en mere afslappet og inkluderende atmosfære i undervisningen.

Endelig er det afgørende at sikre ordentlige fysiske rammer på skolerne, herunder renovering og modernisering af eksisterende bygninger og indkøb af nye og tidssvarende undervisningsmaterialer og -teknologier. Dette kan være med til at skabe en mere inspirerende og læringsfremmende atmosfære på skolerne, som igen kan bidrage positivt til elevernes trivsel og læring.

Forbud mod gambling-reklamer

I Landssamenslutningen af Handelsskoleelever er vi bekymret for udviklingen i antallet af unge med gambling-problemer. Derfor vil vi gerne forbyde gambling-reklamer.

De bedste engelsklærere

Vi ønsker de bedste lærer og ønsker de har de rigtige krav og værktøjer til dette - også i engelsk undervisningen. Der er nogen lærere som ikke lever op til standarderne hvorpå vores elever kan blive bedre. Vi oplever at lærere ikke kan oversætte danske ord til engelsk og fordansket sprog.

Derfor mener LH at der burde være et mindste krav på niveauet af sprogkundskabet og udtalen.

Dette kan gøres ved at opkræve en prøve eller kursus. Dette kunne blandt andet være CEFR (common european framework reference) fra Erasmus universet, hvor et krav er mindst at opnå et niveau på C1 for at undervise i og/eller på engelsk.

Legater

LH mener at der for de elever som står manglende for midler til f.eks. studierejser har mulighed for at gå til en tillidsperson som dertil kan stå til rådighed og vejledning ved ansøgning om legater og fonde. Desuden er det vigtigt at lærerne informerer om muligheden om at søge legater, samt hvilke der kan søges.

Vedtaget på MK 2023, forfalder MK 2025

Udtalelse om elevrådsbekendtgørelsen

Landssammenslutningen af handelsskoleelever mener, at elevrådsbekendtgørelsen skal laves om til en lov. Dette mener vi fordi at på nuværende tidspunkt kan der laves bekendtgørelser som det passer undervisningsministeren, hvilket kan blive et problem i fremtiden, da det vil reducere den demokratiske proces samt potentielt resultere i mindre elevinddragelse. Derfor burde bekendtgørelsen laves om til en lov således at den kun kan ændres i Folketinget.

LH ønsker derudover at elevrådsbekendtgørelsen bliver revideret, så den bliver mere overskuelig og realistisk. En ny bekendtgørelse skal indeholde færre og simple bestemmelser, så den bliver nemmere at administrere og forstå for såvel elever som institutioner. For institutioner med flere uddannelser og/eller afdelinger mener LH, at hver uddannelse og afdeling skal have sit eget elevråd. I denne forbindelse kan EUD/EUX regnes for samme uddannelse. Institutionen skal så sikre, at disse elevråd samarbejder på tværs og bl.a. udpeger bestyrelsesmedlemmer.

LH mener derudover, at valg til elevrådet efter bekendtgørelsen skal decentraliseres til de enkelte årgange eller klasser. Dette sikrer en bred repræsentation i elevrådet og kan reguleres yderligere i elevrådets vedtægter. Endelig skal en revideret bekendtgørelse forpligte ledelsen til at inddrage og høre elevrådet ift. planlægning af skoleåret mv.

Alkohol og fester på de merkantile ungdomsuddannelser

Landssammenslutningen af Handelsskoleelever er vi imod et forbud mod alkohol på ungdomsuddannelserne. Konsekvenserne ved dette vil være at festen rykker andre steder hen, f.eks. ud i parker og parkeringskældre uden opsyn, frem for at fokuset ligger på at skabe et trygt forum, hvor vi elever kan drikke under ordnede forhold.

Alkoholpolitik må ikke blive presset ned over hovedet på eleverne, og skal i stedet udvikles i fællesskab mellem skolens ledelse og elever. Dette sikrer at eleverne har medindflydelse og medejerskab over reglerne.

I LH ser vi 5 initiativer som kan hjælpe med at skabe den gode alkoholpolitik:

- Voksne til hjælp - ikke som bedrevidende
- Alkohol frie alternativer, bl.a. alkoholfri øl, sodavand, vand osv.
- Samarbejde mellem ledelse og elever
- Alternative frivillige fællesskaber
- Rollemodeller til stede

Derudover er LH imod en øget aldersgrænse ved alt salg af alkohol. Dette vil ikke løse de udfordringer, vi ser med unges alkoholindtag, blot forstærke dem.

Udtalelse om hjælp til ord- og talblinde

I Landssammenslutningen af Handelsskoleelever mener vi, at ordblindhed og talblindhed ikke må stå i vejen for en merkantil uddannelse. Det mener vi, fordi elever med ord- og talblindhed også har ret til at få den ungdomsuddannelse, de drømmer om - og det skal de have mulighed for på lige fod med alle andre unge. Vi er overbeviste om, at der med den rette hjælp fra uddannelsesinstitutionerne og digitale hjælpemidler, ikke er noget, der står i vejen for, at ord- og talblinde kan gennemføre en merkantil uddannelse.

Men i dag er der flere benspænd for de ord- og talblinde. For eksempel er SPS tilbuddet ikke særlig fleksibelt og derfor ikke altid egnet til den enkelte elev. Af den grund, ser vi gerne at SPS bliver langt mere fleksibelt, så der kan være plads til lektiehjælp og ekstra undervisning i de fag som den enkelte elev, føler sig særligt udfordret i. Oveni dette kæmper vi for at hjælpemidlerne bliver hos en hele livet, så man slipper for at ansøge hver gang man skifter uddannelse eller arbejdsplads, da vi ser et stort problem både når man starter på en merkantil uddannelse, eller når man starter ude på sin læreplads.

Vi ser i LH også gerne, at der bliver investeret flere penge i at understøtte de merkantile elever med ord- og talblindhed. Vi ønsker, at der udover den individuelle SPS, også er mulighed for dobbelte lærerordninger i klasser med flere ord- og talblinde samt elever med faglige udfordringer. Samtidigt ser vi gerne at skolerne får økonomisk støtte til at oprette mindre klasser med særligt fokus på at understøtte elever med særlige behov, som opstår hos elever med ord- og talblindhed, såfremt skolerne oplever en efterspørgsel derefter.

Vi bakker op om det fokus, der er på ordblinde og talblindhed i grundforløbene, og at skolerne sørger for screeningstests, da der skal være mulighed for at tilbyde hjælp til de elever. Vi mener, det er essentielt, at man allerede i de første uger af grundforløbet spotter ord- og talblindhed, så der tages højde for denne

hindring i resten af den merkantile uddannelse. Derudover ser vi i LH gerne at man indfører obligatorisk screening i starten af alle ungdomsuddannelser, da det på nuværende tidspunkt kun er 60% af skolerne der gør det, og det er hovedsageligt de store ressourcestærke skoler der har mulighed for det. Et særligt kritikpunkt, hvor der er akut behov for bedre forudsætninger for ord- og talblinde, er når det kommer til afleveringer. Det mener vi på baggrund af, at elever der er ord- eller talblinde naturligt vil bruge væsentligt mere tid på afleveringer end det angivne antal fordybelsestimer. Her bør man, på samme vis som til eksamen, hvor den pågældende institution tilbyder elever særlige prøvevilkår efter en konkret vurdering af elevens individuelle vanskeligheder. Afslutningsvist ser vi i Landssammenslutningen af Handelsskoleelever store udfordringer med den store mangel på information eleverne får om deres rettigheder og muligheder. I LH oplever vi alt for ofte at elever med udfordringer ikke er oplyst om disse. Der er desværre ingen værdi i de tilbud, skolerne har hvis eleverne ikke kender til dem.

Studie- og ordensregler

I Landssammenslutningen af Handelsskoleelever mener vi, at skolerne skal forpligtes inkludere eleverne i fastlæggelse af skolens studie- og ordensregler. Det er vigtigt at reglerne tager højde for både elever, lærere og ledelse, da de påvirker alle med deres daglige gang på skolen.

Studie- og ordensreglerne er en mulighed for gensidig forpligtelse og respekt. Derfor bør de også være med til at sikre eleverne, når det kommer til antallet af fordybelsestimer, lektie- og afleveringsfrister, fraværsregistrering samt sanktioner ved fravær mv.

Karakterer, afleveringer og tidsfrister

Ofte er det kun elever, der har en tidsfrist for afleveringer. Det kan dog påvirke elevernes læring samt muligheden for forbedring på fremtidige afleveringer, da lærerne godt kan bruge lang tid på at rette, give feedback samt karakterer på afleveringerne. Dette kan være en udfordring for eleverne, da de så ikke kan inddrage feedbacken fra de tidligere afleveringer i deres nye opgaver, hvis afleveringerne ikke bliver rettet inden for en rimelig tidsfrist. Hvis lærerne ikke formår at rette den tidligere opgave, bør eleverne have nogle nedsatte rettigheder i studie- og ordensreglerne, da dette påvirker deres læring og

udvikling. Dette kunne fx. være, at man ikke må få nye afleveringer for i samme fag, før man har fået ordentlig feedback på den tidligere eller lign.

Karakterer skal gives på ud fra det samme grundlag, og de samme krav for hver karakter, så lærerne er enige om hvilken kvalitet, de forventer for hver enkelt karakter. Derfor skal eleverne:

- Have mere oplysning om hvilke krav, der sættes for at opnå hver karakter
- Have mere konstruktiv feedback sammen med karakteren, så karakteren ikke står alene
- Have et afkrydsningsskema, hvor lærerne kan udfylde i hvilken grad den enkelte elev har levet op til de delelementer og krav, der er til opgaven

Fravær

Der er mødepligt og krav om studieaktivitet på handelsgymnasiet. Det betyder, at skolen registrerer, om man er til stede, om man afleverer de stillede opgaver og om man er aktiv i timerne. Alle former for fravær medregnes i dag som fravær.

Fravær kan have forskellige årsager, og der bør lægges vægt på at kunne tage individuelle hensyn. Derfor bør behandlingen af fravær ske med udgangspunkt i den enkelte elevs konkrete situation. Yderligere bør eleverne oplyses omkring procedurerne omkring fravær, så de er oplyst om hvorfor man noterer fravær, og hvad der fra skolens side vægtes, når man fx. indkalder til samtale.

Her kan vi bl.a. lære af den virtuelle undervisning fra corona. Er en elev sygelagt i en periode, bør det være muligt at overvære undervisningen virtuelt uden at få fravær.

Sanktioner ved fravær bør også inkorporeres i studie- og ordensreglerne. Desværre ses det på forskellige institutioner at fravær bruges som en straf frem for en konstatering af elevens tilstedeværelse. I LH mener vi ikke at få modulers fravær bør medføre indkaldelse til samtaler eller trusler med bortvisning. Samtaler i forbindelse med fravær bør bruges for at forstå elevens situation og hjælpe denne med at nedbringe sit fravær i fremtiden.

Valg af fag til SOP

I dag er der et krav om, at den fagkombination, man vælger til sin SOP, skal være et A-fag, samt et studieretningsfag. Ofte er ens studieretningsfag A-fag, så de tæller sammen. Desværre kan det være en stor begrænsning for ens opgave, at man skal skrive i et af sine studieretningsfag. Studieretningsfaget er nemlig ikke nødvendigvis med til at belyse det område, man er interesseret i.

Ministeriet og systime beskriver begge, som det kan ses i udtalelsen, at SOP'ens udgangspunkt er et område, man interesserer sig for - og ikke studieretningen som ved SRP. Det giver god mening, at et fag skal være et A-fag, fordi SOP er en stor opgave, og der skal være et vist fagligt indhold i opgaven, men vi mener at det lige så godt kan være ens andre A-fag, der opfylder det krav. Flere får heller ikke den studieretning, der er deres 1. prioritet og mange tænker ikke over, at fagene i ens studieretning får betydning for deres SOP. Ved at kræve, at der skal skrives i et studieretningsfag, bliver området der kan skrives i begrænset. Derfor mener vi at det eneste krav til ens fag i SOP bør være at mindst et fag skal være et A-fag.

Merkantile fag i optagesystemet til videregående uddannelser

Når elever i grundskolen i dag vælger en HHX, så er det den gymnasiale uddannelse, der lukker flest døre i den anden ende. Ingen af de merkantile fag bliver nemlig på nuværende tidspunkt tilgodeset i optagesystemet til de videregående uddannelser. Når handelseleverne søger ind på universitetet, giver det dem ingen fordele, at de allerede har haft fag som virksomhedsøkonomi, afsætning eller erhvervsjura. Dette medfører, at mange merkantile studenter, der søger ind på områder relateret til økonomi, markedsføring eller lign., sidder den første del af deres uddannelse og repeterer stof fra deres ungdomsuddannelse frem for at bygge ovenpå. Man starter altså helt fra bunden af, for at have eleverne fra de andre uddannelser med.

Det er en forudsætning på mange videregående uddannelser, at man har haft fysik, kemi, matematik eller lign. Dermed kan underviseren antage, at eleverne har en grundlæggende naturvidenskabelig eller matematisk forståelse. LH mener, at det også bør være en forudsætning for at starte på de økonomiske uddannelser, at man har en basal økonomisk forståelse. Derfor mener LH at de merkantile fag skal være et krav for at tage merkantile og økonomiske videregående uddannelser, så de bliver ligestillet med naturfag og

humanistiske fag.

Dog kan en anden måde at løse udfordringen på være ved, at elever med en merkantil baggrund, der passer til studiet, har mulighed for at få merit eller gå direkte til prøve. Her kunne man tage inspiration fra "challenge the course", som man kan i USA.

Klimaerhvervsskoler? Nej tak!

I tråd med regeringens udspil "Danmark kan mere I" fremlagde regeringen planer om at oprette tre klimaerhvervsskoler. Disse har til formål at klæde fremtidens faglærte på til den grønne omstilling. Vi erkender regeringens formål med udspillet; at alle skal bidrage til omstillingen til et bæredygtigt Danmark, også når det kommer til uddannelsesområdet. Dog stiller vi os kritiske overfor idéen om klimaerhvervsskoler. Det gør vi fordi:

- **Grønne uddannelser:**

En af de største udfordringer med klimaerhvervsskoler er, at man signalerer, at vi har grønne og sorte erhvervsuddannelser. Vi skal sikre at alle vores erhvervsuddannelser er med til at understøtte den grønne omstilling, og ikke kun tre specialiserede skoler. I stedet for at investere millioner i tre nye skoler bør man i stedet fokusere på det økonomiske fundament på vores eksisterende erhvervsskoler, samt løse problemerne med lange skoledage, fagtrængsel og usammenhængende undervisningsforløb.

Hvis klimaerhvervsskolerne bliver til virkelighed, skal vi sikre det merkantile område kommer med. Man skal tænke alle aspekter af virksomhederne ind i den grønne omstilling, og her kan kontor, detail, handel m.fl. spille en central rolle. Vi skal investere i og sikre bæredygtigt fokus på de merkantile erhvervsskoler, så vores uddannelser er relevante, grønne og af høj kvalitet.

Grundforløb skal revurderes på HHX

I dag er der to eksamener allerede indenfor de første 3 måneder når man starter på sin gymnasiale ungdomsuddannelse, hvilket er med til at skabe unødvendigt stress og pres for eleverne.

Vi i LH mener at grundforløbet skal revurderes til et mere overskueligt forløb, som tager mere hensyn til elevernes tilpasning i deres nye rammer. Når man

starter på gymnasiet, bliver man kastet ud i uvante rammer, hvor der er en masse nye indtryk og ting man skal forholde sig til.

Efter endt grundforløb skal eleverne starte forfra med at socialisere, hvilket kan være svært for nogen. Dette kan være med til at skabe nogle u hensigtsmæssige problemer med det sociale fællesskab i klasserne, hvor man desværre ser at nogle vælger at trække sig tilbage, fordi de ved at de får en ny klasse. Eller dem som investerer sig selv i grundforløbsklassen, men ender med at blive ramt af mistrivsel i deres nye klasse. Alt for mange i dag er bange for at starte i sin nye klasse. Måden klasserne bliver opdelt på i dag skaber en vis splid og mistillid mellem eleverne.

Desuden skal skolen gøre en aktiv indsats for at styrke det sociale samvær i klasser hvor der er stor udskiftning efter grundforløbet - Dette skal også være i samarbejde med eleverne.

Mere fokus på pædagogik

Som elever oplever vi i vores undervisning at visse af vores lærere mangler pædagogiske kompetencer, og dette påvirker kvaliteten af vores undervisning. Vores lærere skal ikke blot være fagligt dygtige, men også besidde de nødvendige pædagogiske evner til at lære fra sig på en tryk og kommunikationsfuld måde. Derfor mener vi i LH at der bør sættes højere krav til lærernes pædagogiske kompetencer.

Derudover oplever vi som elever udfordringer hvis vi klager over en lærer. Dette gælder både vores mulighed for at klage og klageprocessen. Når vi klager bliver vi ofte mødt med afvisning og en følelse af ikke at blive taget seriøst.

For LH er det vigtigt at der løbende er et fokus på at udvikle lærernes pædagogiske kompetencer. Pædagogiske værktøjer og sparring er derfor vigtigt for vores lærere. Helt konkret foreslår LH:

- At skolerne skal lave en konkret plan for klagehåndtering og sikre at eleverne kan klage anonymt.
- At der ved ansættelse af nye lærere er et større fokus på pædagogiske kompetencer.
- At skolerne sikrer lærernes pædagogiske fokus i alle sammenhænge, også ift. trivsel, socialt samvær og klasseledelse.

- Et større fokus på formidling
- At skolerne sikrer lærerne efteruddannelse og sparring inden for det pædagogiske felt.
- At den merkantile lærers pædagogiske kompetencer distanceres fra den i folkeskolen, så pædagogikken passer til den elevgruppe der undervises

Udtalelse om karakterkrav på HHX

Landssammenslutningen af Handelsskoleelever mener, at vi som samfund skal gøre vores bedste for at alle får succesoplevelser i vores uddannelsessystem. På nuværende tidspunkt mener vi dog, at en gruppe elever svigtes på et centralt område - nemlig adgangskravet til hhx. Der er gennemgåede to problemer ved karakterkravet på fem - med undtagelser:

Den ene del omhandler mistriksel og frafald: "Mellem 34 og 43 pct af eleverne i gruppen med et grundskolekaraktergennemsnit på under 5 afbryder deres uddannelse i gymnasiet. Til sammenligning er der kun mellem 8 og 14 pct af eleverne med et grundskolekaraktergennemsnit over 6 som afbryder deres uddannelse."

Den anden del omhandler beskæftigelse og videre uddannelse efter gymnasiet. En ny undersøgelse viser: "Fra 2014 til 2022 er antallet af studenter under 30 år, der ikke er i gang med eller har gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse, steget fra ca. 15.000 til 25.000 personer." Det vil sige, at for mange bliver gymnasiet en "blindgyde". Ikke fordi det skal opfattes negativt at være ufaglært student, men samtidig viser analysen, at kun syv ud af ti ufaglærte 30-årige studenter er i beskæftigelse. Det er endnu et enormt svigt for den enkelte student, der ikke kommer videre.

Derfor mener Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, at adgangskravet til hhx bør skærpes til seks - uden undtagelser. Udover dette vil mindske frafaldet på vores uddannelse, vil det også bidrage til øget trivsel. Alle elever fortjener succesoplevelser.

Udtalelse om SPS

På nuværende tidspunkt kan man få SPS-støtte til 8 forskellige funktionsnedsættelser, de er hhv:

- Ordblindhed
- Synshandicap

- Psykiske funktionsnedsættelser
- Bevægelseshandicap
- Neurologiske funktionsnedsættelser
- Kronisk eller alvorlig sygdom
- Hørehandicap
- Talblindhed

Det er dog vigtigt at pointere at SPS ikke kan være direkte terapi eller behandling, samt kan det heller ikke bruges til at imødegå fravær, selvom funktionsnedsættelsen er grunden til fraværet. Det synes vi i LH ikke er okay, og ønsker derfor at man med god begrundelse har mulighed for at få kompenseret sit fravær hvis man ikke selv har mulighed for at påvirke om man kan deltage eller ej.

LH mener også, at unge med funktionsnedsættelse også skal kunne gennemføre merkantile ungdomsuddannelser, på samme fod som dem foruden. Dette er allerede tilfældet i dag, men der er plads til forbedringer. Relevant specialpædagogisk støtte, SPS, skal tilbydes alle med behov. Skolerne skal informere alle elever om muligheden og understøtte, at elever med behov tildeles støtte.

Muligheden for at tage en uddannelse på over normeret tid, bl.a. fireårig merkantil studentereksamen, skal fremhæves og udbredes. Skolerne skal tilrettelægge disse tilbud individuelt med fokus på den enkeltes behov og ønsker. Tilbuddene skal tilrettelægges med en jævn arbejdsbyrde, da de netop er målrettede elever, der ikke kan overkomme de arbejdsbyrder, som følger med at gennemføre uddannelsen på normeret tid.

Udtalelse om HPX

Reformkommissionen der blev nedsat af regeringen, kom tidligere i år med publikationen "NYE REFORMVEJE 2" som afdækkede dagtilbud, folkeskole og ungdomsuddannelser. Heri beskrev de et forslag for at ligestille erhvervsuddannelserne med gymnasierne, også kaldet HPX.

Kort forklaret er HPX en ny forberedende uddannelse man kan tage inden man starter på en erhvervsuddannelse, der tager 2 år og vil erstatte de faglige 10. klasser blandt andet. Ifølge kommissionen og regeringen vil HPX være en bedre og mere direkte vej til en erhvervsuddannelse, da de vælger at sidestille en erhvervsuddannelse med resten af de nuværende videregående uddannelser, da det er en uddannelse der giver direkte adgang til arbejdsmarkedet.

Vi i LH er relativt enige i de problemer kommissionen identificerer i deres arbejde, altså et kulturproblem, uddannelsessnobberi og haltende vejledning. Dog er vi meget uenige i løsningen, da vi ikke mener et længere uddannelsesforløb er den rigtige løsning, men at man kommer ligeså langt eller længere ved at løse de problemer kommissionen har fundet enkeltvist og lokalt istedet.

Vi er bange for at det kun forstærker ideen om 1. og 2. rangs uddannelser, og at HPX vil skinne endnu skarpere som et 2. valg eller fordi man som folkeskoleelev ikke kunne andet.

Udtalelse om Digitalisering

I den seneste tid har der været meget snak om digitalisering og integrationen af dette på ungdomsuddannelserne, herunder specielt mobiltelefonerne og kunstig intelligens.

LH mener at man skal omfavne den teknologiske udvikling som uddannelsesinstitution, for bedst muligt at klæde sine elever på til det arbejdsmarked de uddanner sig til at komme ud på. Da vi allerede kan se arbejdsmarkedet adoptere ting som chatbotter og kunstig intelligens, ser vi ingen grund til at modarbejde og forbyde det i undervisningen, da det for eleverne og samfundet føles som tilbagegang i stedet for fremskridt. Mere specifikt mener LH, at vi skal integrere den teknologiske udvikling så hurtig som muligt i undervisningen, så vi ikke altid er på bagkant af udviklingen som vi har været indtil videre.

Udtalelse om Mobilforbud

LH mener at mobilforbuddet belyser et reelt problem, men at det ikke er den rigtige løsning eller tilgang, derudover vil vi gerne fokusere mere på elevinddragelse i udformningen af studie- og ordensreglerne. Vi har desværre oplevet at de fleste steder hvor mobilforbuddet i undervisningen er blevet implementeret på den ene eller anden måde har været uden inddragelse af eleverne i processen, hvilket vi syntes er meget ærgerligt, da vi tror på at man med samarbejde mellem ledelse og eleverne havde fundet den bedste løsning med det bedste resultat hvor alle var glade.

Vi sætter pris på forsøget på at finde en løsning på problemet, men vi mener ikke man er kommet frem til den rigtige løsning i det givne tilfælde.

Vi tror ikke på at problemet kan løses ved 'bare' at tage mobiltelefonerne fra eleverne, men at man som ministerium og uddannelsesinstitution mere burde

spørge sig selv om hvorfor eleverne tiltrækkes af mobiltelefonerne i stedet, og prøver at løse problemet den vej.

Selve mobilen er ikke et problem, men problemstillingen af hvorfor der søges væk fra undervisningen er det der skal belyses i stedet. Derudover mener vi også man skal spørge sig selv, hvem mobiltelefonerne påvirker, og om det mere handler om et ansvar for egen læring, og at fokus derfor burde flyttes væk fra det negative, dem der bruger deres mobiltelefoner i undervisningen, over til det positive, dem der deltager aktivt i stedet.

Til sidst forstår vi ikke hvorfor man som uddannelsesinstitution tager afstand fra skærme og mobiltelefoner i undervisningen, når det trods alt er det man møder ude på arbejdsmarkedet, altså mener vi at man som skole burde afspejle arbejdsmarkedet og derfor integrere skærme og mobiltelefoner i undervisningen i stedet.

Udtalelse om 16-års valgret

I Landssammenslutningen af handelsskoleelever er vi imod 16-års valgret, da vi ikke mener man som 16-årig har opnået de samfundsmæssige færdigheder det kræver at deltage ordentligt og oplyst i demokratiet, derudover er vi bange for at flertallet af 16-årige ikke går nok op i demokratiet til at deltage alligevel, hvilket vil forværre den demokratiske deltagelse for de stemmeberettigede.

En anden problemstilling ved 16-års valgret vil også være hvilken gruppe af de 16-17 årige der ville stemme, om det kun vil være dem med ressourcestærk baggrund og forældre der stemmer i forvejen der vil nå ned i stemmeboksen, hvilket vil skævvride vores demokrati yderligere til 'fordel' for de ressourcestærke befolkningsgrupper. Til sidst opfattes det meget som et stort mindretal der kæmper meget for 16-års valgret, og ikke den brede befolkningsgruppe med den alder.

Udtalelse om retten til barnets første sygedag

Flere af vores elever på erhvervsuddannelserne er forældre, og oplever en række særlige udfordringer, bl.a. når deres børn bliver syge. Når børn bliver syge, kræver de ekstra opmærksomhed og pleje fra deres forældre. Dette kan resultere i fravær fra skolen for de studerende forældre, da de må prioritere at være der for deres børn. Dette fravær kan have konsekvenser for deres uddannelse, hvilket kan påvirke deres fremtidige karrieremuligheder.

Det er afgørende, at vi støtter disse forældre og sikrer, at de har mulighed for at tage sig af deres syge børn uden at skulle bekymre sig om uddannelsesmæssige konsekvenser.

Derfor ønsker Landsammenslutningen af Handelsskoleelever at indføre barnets første sygedag ligesom på arbejdsmarkedet for elever med børn. Det vil give elever med børn ret til at have fravær uden at skulle bekymre sig om konsekvenserne af deres uddannelse, når deres barn er syge. Dette ville være en form for social og uddannelsesmæssig støtte til forældre og ville muliggøre, at de kan være der for deres familier, når det er nødvendigt

Vi anerkender, at uddannelse bør være tilgængelig og overkommelig for alle, uanset deres familiesituation, og det er derfor også vigtigt, at vi investerer i vores studerende forældre og giver dem mulighed for at balancere uddannelse og familieliv.

Udtalelse om karakterkrav på EUX

LH mener ikke at det nuværende karakterkrav på 02 til EUX'en er retvisende for den uddannelse, som det er og hvad det kræver at gennemføre den. Mange mener allerede at EUX faktisk er hårdere end HHX, fordi det er tæt på det samme pensum, men kortere tid og dårligere forhold. Derfor forstår vi ikke hvorfor karakterkravet er på 02, når man skal kunne bestå ting som Dansk A. Vi i LH går ind for at ligestille karakterkravet med HF, og derfor fastsætte det på 4 i stedet, da vi mener det passer bedre til de faglige krav der er på uddannelsen.

Udtalelse om anonyme afleveringer

Forskelsbehandling i karaktergivingen er et udbredt problem, der har betydelige konsekvenser for elevernes motivation og psykiske velvære, og derudover fører det til en følelse af uretfærdighed. Desværre identificeres det i nogle tilfælde på grundlag af faktorer som køn, race og identitet. Vi foreslår derfor, at der indføres anonyme afleveringer på handelsskoler og uddannelsesinstitutioner, hvor elevernes identitet forbliver skjult for lærerne, indtil bedømmelsesprocessen er fuldført, ligesom det praktiseres ved skriftlige eksamener. Dette sikrer objektive vurderinger, er centreret om opgavens kvalitet, og mindsker risikoen for forudindtagethed baseret på personlige karakteristika.

Dette forventes at have en positiv indvirkning på elevernes motivation og trivsel. Anonyme afleveringer kan afhjælpe den negative påvirkning og

etablere et mere solidt fundament for elevernes engagement i uddannelsen. Ved at etablere retningslinjer, der fremmer lærernes objektivitet ved vurderingen af hver enkelt aflevering, adresserer vi problemet med, at flere lærere vurderer afleveringen ud fra elevens personlige egenskaber snarere end indholdet. På samme måde er eleverne ude af stand til at tilskrive vurderingen til personlige forhold til læreren.

Ud over at fremme ligebehandling og objektivitet i karaktergivningen forventes anonyme afleveringer også at bidrage til ensartet undervisning på tværs af uddannelsesinstitutionerne. Ved at identificere eventuelle uoverensstemmelser i bedømmelsen mellem lærere håber vi at fremme en mere retfærdig undervisning, der sikrer, at alle elever har ens muligheder for at trives og lykkes, uanset deres forhold til læreren. Anonyme afleveringer vil ikke blot imødekomme de nuværende udfordringer, men også bidrage til at etablere et mere retfærdigt og inkluderende uddannelsesmiljø.

Bestyrelsesmedlemmer fra de aftagende institutioner

LH er bekymret over, at en overvejende del af handelsskolernes bestyrelser ikke har en repræsentant fra de aftagende institutioner. Lige så vel som lokale virksomheder og fagbevægelsen har deres retmæssige plads, så vil det også være relevant, at de aftagende institutioner har mulighed for at være repræsenteret og forme de uddannelser, hvorfra deres kommende elevgrundlag kommer.

Vi mener derfor, at dette skal indarbejdes i gældende love og bekendtgørelser, der bestemmer sammensætningen af bestyrelserne på handels- og erhvervsskolerne

Udtalelse om Alkoholbegrænsninger for Unge

Landssammenslutningen af Handelsskoleelever kan godt anerkende, at det kan være alt for let for mindreårige at få fat i de aldersbegrænsede alkoholiske drikke. Dog mener vi ikke at de 16-17 årige fremover maksimalt må købe alkohol med en styrke på 6%, med derimod beholde de begrænsninger der er nu på 16,5%. De unge burde bruge disse år på at lære og forstå hvad deres grænser er ved indtagelse af alkohol. Dette mener vi, fordi indtagelsen af alkohol ofte sker under et voksent opsyn. De unge skal afprøve deres grænser i den alder, så de ikke skal ud at prøve sig frem, når de fylder 18 år og kan gå i byen, hvor der er et helt andet alkoholisk miljø. Det vil sige, at de unge skal springe fra en alkoholisk genstand på 6% til en alkoholisk genstand på f.eks. 37,5%.

Dog giver vi regeringen ret i, at der skal strammes op for salget af de aldersbegrænsede alkoholiske drikke i butikkerne. Ansvar skal ligge hos butikkerne, som bryder loven, og ikke de unge da vi føler at der bliver frataget deres frihed.

Vedttaget på GF 2024, forfalder GF 2026

Udtalelse om erhvervsrettet STX

Dansk Industri, Dansk Metal og Danske Gymnasier har foreslået at oprette erhvervsrettede studieretninger på STX for at lede flere elever over mod erhvervsuddannelserne efter de har færdiggjort STX.

Forslaget om en erhvervsrettet STX er vi i LH helt grundlæggende imod. Der er ikke behov for endnu et erhvervsrettet udbud af ungdomsuddannelser. Vi har i forvejen teknisk EUD og EUX, merkantil EUD og EUX, HTX og HHX, og dermed er der masser af erhvervsrettede udbud, vi i stedet bør styrke.

Udtalelse om gambling

Ifølge Center for Ludomani har 24% af unge under 25 år spilleproblemer. Fælles for både børn og unge med og uden spilleproblemer er, at hovedparten begyndte at spille pengespil, da de var mellem 9 og 14 år, fortæller Spillemyndigheden. Det synes vi, er en utrolig trist udvikling, og ønsker en styrket indsats for at mindske dette.

Her spiller vores uddannelser en særlig rolle for at løse disse udfordringer. Derfor, skal vi på samme vis, som vi har en indsats for at mindske unges optag af kviklån, have omkring ludomani. Skolerne skal aktivt gøre en indsats for at fremme tilbud, hvor unge kan søge hjælp til deres spilleproblemer samt inkorporerer dette i undervisningen. Dette skal ske i samarbejde med vores lederforening og andre interessenter, som har en interesse i hjælpe med at mindske unges spilleproblemer.

Udtalelse om udbud af skolecomputer

Skolerne skal udbyde skolecomputer for dem, der har brug for det. I dagens moderne og digitale verden er computere blevet essentielle for vores liv og uddannelse. Da vores bøger er online samt opgaver kun kan afleveres digitalt. Dette gør at det er en ubetinget nødvendighed at have en computer. Dette mener LH er en uhensigtsmæssig barriere for at kunne tage en ungdomsuddannelse, samt at prisen på computere er høj. Skolen har samtidig et ansvar for at facilitere et ordentligt læringsmiljø. Dette indebærer at de rigtige redskaber er til rådighed for eleverne. Både indenfor og udenfor skoletiden.

Udtalelse om Matematik B på EUX

EUX-uddannelsen er blandingen af en erhvervs- og gymnasial uddannelse. Det gymnasiale er en kæmpe fordel at have med sin erhvervsuddannelse, idet den åbner flere fremtidige muligheder, især på videreuddannelsesområdet. Dette er dog for de fleste ikke hele sandheden. Universitetsuddannelser kræver et højere niveau end hvad der kræves af EUX'erne bl.a. indenfor et fag som matematik. På EUX er det kun et krav, at man skal have matematik på C-niveau, hvilket begrænser elevernes muligheder. Derfor ønsker vi, at alle EUX-studerende skal have mulighed for at tage matematik på B-niveau ved at gøre det obligatorisk for skolerne at tilbyde matematik B som valgfag.

Udtalelse om Snyd og AI

Vi ser, at AI og kunstig intelligens udgør utroligt værdifulde værktøjer, der kan fungere som effektive støtter, så længe de anvendes korrekt. Desværre oplever vi, at nogle lærere er meget skeptiske og til tider næsten helt bange for AI og programmer som bl.a. Chat-GPT. Et væsentligt problem er, at denne skepsis anvendes som en begrundelse for anklager om snyd uden tilstrækkelige beviser eller mulighed for at fastslå, om en opgave er blevet skrevet af et menneske eller af kunstig intelligens.

Vi ønsker at imødegå denne tendens af flere årsager. For det første sætter det vores elever i en uretfærdig situation, da de ikke har mulighed for at forsvare sig selv eller bevise at de selv har skrevet opgaven. Derudover ønsker vi ikke at der skal være en negativ holdning til kunstig intelligens eller en frygt fra

eleverne for at anvende det, når det faktisk kan være et yderst nyttigt hjælpemiddel.

Udtalelse om Merkantile Færdigheder Kræver Også Praktisk Erfaring

I dag har samfundet stort fokus på de tekniske erhvervsuddannelser. I denne forbindelse bliver vigtigheden af deres værksteder også fremhævet. Her bliver de merkantile erhvervsuddannelser igen glemt og skubbet bag de tekniske erhvervsuddannelser. For selvom mange ikke har fokus på det, så har vi også brug for "værksteder". Vigtigheden af den merkantile undervisning må ikke undervurderes - heller ikke når eleverne kommer på hovedforløbet. Når mekanikerne har brug for biler, og snedkerne har brug for træ for at dygtiggøre sig i faget, så har de merkantile elever brug for at have fysiske produkter i hånden, når de skal tilegne produktviden.

Derfor ønsker vi at endnu flere merkantile erhvervsuddannelser gør klasseværelserne på hovedforløbet til elevernes merkantile værksted. Et sted, hvor de kan anvende teori i praksis, samt se og føle forskellen i egne hænder. Dette ønsker vi, da vi allerede ser stor succes hos de få skoler, som allerede har det implementeret.

Udtalelse om eksamen i en digital tidsalder

Samfundet bliver mere og mere digitalt, og det gør vores eksamener også. Det er der flere problemer med, her ser vi bl.a. stor debat om AI i undervisning og overvågning af hvorvidt elever snyder til deres udprøvning.

Examcookie er et initiativ, hvor skolen kan holde øje med om der bliver snydt til eksamen, dog er systemet problematisk, da det ikke opfylder de personfølsomme krav som er stillet til programmet.

Udprøvningen skal afspejle undervisningen, og når man skriver sine stile i tekstforfatningsprogrammer som Onedrive & Google workspace, det afspejler den nuværende udprøvning ikke, her fjerner man de hjælpemidler som man både har i undervisningen og man møder ude på sin fremtidige arbejdsplads. Undervisningen afspejler derfor ikke samfundet, og gymnasierne lever deraf ikke op til deres formålsparagraf.

Derfor mener LH

- At man skal integrere AI i både undervisning og udprøvning på lige fod med samfundet
- At AI ikke er en trussel men en mulighed for vores uddannelser og at man derfor skal videreudvikle på vores udprøvning i samarbejde med alle parter, både elever og lærere
- At programmer som examcookie overskrider de grænser og regler som datatilsynet og ministeriet har nedsat, til fordel for data
- At skolerne skal være bedre til at overveje de digitale tilbud der findes i samfundet og skubbe til ministeriet om et centralt værktøj udviklet i samarbejde med alle parter, både lærere og elever

Vedtaget på MK 2024, forfalder MK 2026

Inddrag ungdommen i politiske beslutninger om deres uddannelser

I dag vedtages der en masse politik på uddannelsesområdet. Der bliver vedtaget politik lokalt såvel som nationalt, men vi ser desværre en tendens til, at eleverne flere steder ikke bliver inddraget.

Den manglende inddragelse ses både på nationalt samt lokalt plan. For eksempel bliver mange studie- og ordensregler besluttet hen over hovedet på elevråd, selvom der i bekendtgørelsen står, at de skal vedtages i samarbejde med skolens elevråd. Skolerne skal leve op til deres forpligtelse som demokratiske institutioner og følge bekendtgørelsen.

Derfor skal både skoler samt politikere inddrage elever samt relevante organisationer i beslutninger, der vedrører dem.

Principper for et nyt optagesystem

I Danmark har man et unikt optagelsessystem, hvor man har en indgang til at søge uddannelse, i modsætning til andre lande skal søge hvert enkelt videregående uddannelsesinstitution. Dette sikrer en nem og mere

gennemskuelig proces for den enkelte. Selvom selve optagelsessystemet er nemt, er rammerne for det ikke perfekte.

I 2021 søgte 10 % af alle ansøgere de samme syv uddannelser, som deres 1. prioritet, selvom der findes over 900 forskellige uddannelsesudbud. I alt har 27 % af alle ansøgere til videregående uddannelser angivet, at de har opdaget en ny uddannelse, som de ønsker, at de har kendt til. Samtidig med takker 10 % nej til deres uddannelsesplads, før de starter, hvor 16 % af de studerende vælger at droppe ud inden for det første studieår. Dette er et udtryk for, at der i dag ikke er nok refleksion over studievalg, hvilket kommer af det store udbud af uddannelser, samt det er svært at finde ud af, hvad den rigtige uddannelse er. Derfor skal vi styrke den individuelle studievejledning på ungdomsuddannelserne, så man kan få en dybere samtale omkring ens uddannelsesvalg. Herunder skal andre initiativer, som styrker vejledningsprocessen, fremmes.

En høj grænsekvote ses ofte, som et udtryk for uddannelsesprestige og kvalitet, hvilket har nogle negative konsekvenser, som skader vores uddannelsessystem. For selvom adgangskravet for Statskundskab på Københavns Universitet i 2021 lå på 10,2, betyder det ikke nødvendigvis, at det er en sværere uddannelse eller har en bedre kvalitet end læreruddannelsen, som lå på 7 i kvote 1. Samtidig søger 30 % af ansøgerne med de højeste karaktergennemsnit i dag ind på de samme fire uddannelser: jura, medicin, psykologi og statskundskab. Men et højt snit fra ens ungdomsuddannelse betyder ikke nødvendigvis, at man er bedre inden for et fagspecifikt område. For karakterkvotienten afspejler ikke uddannelseskvalitet eller faglighed. Derudover skal der indføres en grænsekvote på 10, da man ikke nødvendigvis er en bedre læge, hvis man har et snit på 11 fremfor 10, da der ligger mange andre kundskaber end, hvad ens karakterblad afspejler. Kvote 2 blev i sin tid indført for at give en second chance. Derfor skal minimumsgrænsen for kvote 2 hæves fra 10 % til 25 %. Dette skal være med til at sikre, at flere, som brænder for faget, bliver optaget.

I dag er optagelsessystemet og adgangskravene forskellige fra uddannelse til uddannelse. Alene i 2021 blev cirka 11.000 ansøger frasorteret på baggrund af, at de ikke opfyldte adgangskravene på den givende uddannelse. Særligt fag specifikke krav til enkelte uddannelser, som ikke ligger frit tilgængeligt er med til at skabe en proces, som er uigennemskuelig. F.eks. på økonomi på Københavns Universitet skal man minimum have 7 i matematik A, for at blive optaget, selvom dette krav ikke ligger offentligt tilgængeligt. Herunder skifter

kriterierne for optag på kvote 2 også fra uddannelse til uddannelse. Derfor mener LH, at vi skal have en ensartet optagelsesproces for alle uddannelser i hele landet både på kvote 1 og 2, samt at alle oplysninger omkring optag skal ligge offentligt tilgængeligt.

Alle unge skal have mulighed for at efter- og videreuddanne sig. Derfor skal man have mulighed for at kunne blive optaget på en videregående uddannelse, hvis man har mere end fem års relevant erhvervserfaring indenfor et givet felt. F.eks. hvis man har arbejdet som butiksmedarbejder, skal man have mulighed for at kunne søge ind på serviceøkonomuddannelsen. Dette vil også være med til at styrke det faglige miljø, da man kan trække på ens praktiske erfaringer.

Èt sammenhængende forløb på merkantile erhvervsuddannelser

I dag oplever mange EUD/EUX-elever en stor fagtrængsel og en manglende sammenhæng i deres uddannelsesforløb. Særligt på EUX'ens studieforberevende år med gymnasiale fag, hvor man skal nå igennem f.eks. Dansk A på et halvt år. Gældende for begge uddannelser er den skarpe opdeling mellem GF1 og GF2.

Danmarks Evalueringsinstitut, EVA, lavede i 2018 til 2021 et rammeforsøg for EUX Business. Hovedformålet var at finde potentielle nye måder at indrette uddannelsen på, som skulle styrke fagligheden, nedbringe frafaldet og fremme trivslen. Et af formålene var også at gøre eleverne mere attraktive for virksomhederne og skabe et bedre og mere sammenhængende forløb for os elever.

Derfor mener LH, at erhvervsuddannelserne skal have mere sammenhængende forløb, hvor der i højere grad er plads til læring. For man skal ikke skynde sig igennem forløb og pensum for at tikke en boks af i et ark, men reelt give plads til læring i undervisningen.

For LH er det vigtigt, man møder handelsfagene fra første skoledag. For vi handelselever søger ind på uddannelserne for at mærke og arbejde med fag, såsom virksomhedsøkonomi eller afsætning. Derfor giver det ikke mening, at man først møder dem på GF2. Derfor skal vi skabe en bedre sammenhæng mellem GF1 og GF2. Dette har EVAs rammeforsøg også vist positive resultater

af, hvor opstart af grundfag på GF1 giver bedre forudsætninger for elevernes læring samt skaber en større motivation. Dette er også med til at understøtte, at vi får en større faglig bevidsthed og -identitet. Med en mere jævn fordeling af fagene giver man også et større pusterum for lærerne, da de har bedre tid til at planlægge undervisningen, og man giver mere plads til læring og forståelse. Dette har også været med til at sikre eleverne en større faglig progression i deres læring.

Samtidig peger forsøget på, at man fik et større udbytte af bredere GF2-hold, hvor man sammenlæste fag, hvor det gav mening. Herved udskudte man også processen med, hvornår man skulle vælge den fagspecifikke retning. Dette har i sammenkobling med bedre og mere sammenhængende overgang vist, at eleverne bliver mere afklaret med, hvilken retning de ønsker at gå.

Som reglerne er i dag kan man ikke starte på GF1 efter 14 måneder af endt 9./10. Klasse, hvor man kun har mulighed for at starte på GF2. Dette skyldes, at man skal have dansk og engelsk på C-niveau, hvor man bliver henvist til VUC for at læse fagene, inden man tager på GF2. Derfor skal reglerne laves mere fleksible, så man har mulighed for at kunne læse dansk og engelsk på C-niveau på skolen, uden man først skal sendes forbi VUC.

Udtalelse omkring sabbatår

Unge tager i højere grad i dag sabbatår mellem deres ungdomsuddannelse og en videregående uddannelse. Når presset på ungdommen er så historisk stort, er det ubegribeligt at skulle skruer ned for det pusterum, som sabbatårene giver fra det formelle uddannelsessystem. Her kan man f.eks. arbejde for at få erfaring fra arbejdsmarkedet eller lave frivilligt arbejde. Derfor står LH stærkt kritiske overfor et hvert forslag om en nedsat SU-sats, hvis man har taget mere end to sabbatår, samt lignede forslag.

Danmarks Evalueringsinstitut, EVA, påpeger, at studerende med sabbatår har 20 % lavere risiko for at falde fra under deres studie. Samtidig er 70 % af studerende helt eller delvist enige i, at deres sabbatår har styrket deres faglige forudsætninger. Det beviser bare, det kan betale sig at tage en pause fra det formelle uddannelsessystem.

Sabbatåret danner os til at kigge ud over de mål, vi normalt måler os ud fra såsom penge og prestige, men lader os dykke ned i den personlige udvikling, som ruster os til den videre uddannelse. Den indsigt vi får, lader os udforske

alternative veje, og klæder os på til at vælge den uddannelse, der passer til os og muligvis samfundet. Derfor er det så vigtigt at få tiden til at tage et sabbatår, hvis man har behovet for det.

Unge skal have de rette muligheder for at kunne danne sig en plan for deres sabbatår. Derfor skal skolerne i slutningen af skoleåret hjælpe de unge til at være mere afklarede omkring, hvad de kommer til at lave det kommende år efter endt uddannelse.

Ret til matematik A

Matematik A og matematik generelt er grundstenen for økonomi og den økonomiske uddannelse som en HHX er. Derfor giver det ingen mening, at man som HHX elev ikke i hele landet kan have ret og adgang til at have matematik på A-niveau. Da skolerne ikke ser det muligt at oprette linjen eller valgfaget, grundet enten mangel på elever der vælger det eller et sammenstød med andre fag/studieretninger. Dog er det ikke ofte, vi ser det, men stadig ofte nok til at det er et problem, da vi mener, at matematik på A-niveau er og burde være en klar mulighed, når man går på HHX.

Adgangskortet, som er et værktøj lavet af UG (Uddannelsesguiden) viser, at matematik på A-Niveau i sig selv giver adgang til 23 uddannelser, herunder fremhæves især forsikringsmatematik, matematik-bachelor og matematik-økonomi (Mat-ØK). Manglen på udbud af Matematik på A-niveau giver også et indirekte problem med det gymnasievalg, man har i udkantsdanmark. Hvis man gerne vil være f.eks. aktuar, kan man ende med at skulle enten meget langt væk eller på en anden uddannelse, end den man først havde udset sig for at kunne have matematik på A-niveau. Elevernes geografiske placering, specielt uden for storbyerne, har nu indflydelse på deres fremtid i langt højere grad end det burde. Fordi de kan ende med at skulle rejse meget langt efter matematik på A-niveau, og derfor også den fremtid de ønsker.

Alle elever burde have mulighed for at få den fremtid, de gerne vil have, og dermed også have mulighed for at få de tilstrækkelige fag på deres nærmeste skole.

Finansiell dannelselse

Der er igennem tiden kommet mere fokus på finansiell dannelselse gennem hele undervisningsforløbet, fra grundskole til videregående uddannelser. Dog ser vi stadig mangler og forskelle på kvaliteten af den læring, man kan modtage om finansiell dannelselse, her er det specielt EUD/EUX af vores uddannelser som halter bagud.

På vores HHX-uddannelser har vi faget økonomisk grundforløb, der giver grundforståelsen for ens egen økonomi, forsikringer osv. Denne kan med fordel udbredes og forbedres, så alle vores elever sikres de nødvendige grundsten for en økonomisk sund tilgang til deres kommende voksenliv.

Vi mener derfor i LH, at alle bør have mulighed for at blive finansielt dannede på deres ungdomsuddannelser, da man her kan klæde vores elever på til at blive finansielle selvstændige. Vi gør det allerede fagligt i fag som virksomhedsøkonomi, det er derfor oplagt også at lægge større fokus på den privatøkonomiske del.

Vi ønsker de bedste lærere

Vi ønsker, at have de bedste lærere med erhvervserfaring, som de kan inddrage i deres undervisning. Dette er en styrke ved vores uddannelser, og er med til at sikre, at de forholder sig virkelighedsnære, hvor de kan inddrage deres erfaringer og viden fra erhvervslivet.

Dog er dette langt fra virkeligheden i dag. Samlet set har vi mange gode lærere med relevant erhvervserfaring, men desværre bliver for mange afvist, da de ikke lever op til de faglige mindstekrav fra ministeriet. Det er et krav at alle, som skal undervise på gymnasiet, skal have en kandidatgrad fra universitetet, mens man i vores fagspecifikke fag skal have to års erhvervserfaring, som minimum. De faglige mindstekrav består i, at lærerne skal have nogle visse fag fra universitet for at kunne undervise i f.eks. virksomhedsøkonomi eller afsætning. Dette system stammer oprindeligt fra det almene gymnasium, hvor hvis man læser på Aarhus

eller Københavns Universitet er studierne målrettet, så man allerede lever op til de faglige mindstekrav. Hvis man læser dansk, matematik, fysisk eller et andet fag, kan man direkte blive ansat på et gymnasium og gå i gang med pædagogikum. Studerende på disse uddannelser har generelt mere øje for at blive gymnasielærere end de mere erhvervsrettede uddannelser, særligt grundet kravet om erhvervserfaring.

Da HHX blev en gymnasial uddannelse i 1995, adopterede man det samme system for faglige mindstekrav, dog uden blikfang for vores opbygning af de mere erhvervsrettede fag. For hvis man læser Cand.merc., er uddannelsen opbygget meget efter valgfag, hvor man kan tilrettelægge den uddannelse man ønsker sig. Det betyder mange af de lærere, som ønsker at blive gymnasielærere, indenfor vores fag, ikke altid lever op til de faglige mindstekrav. Det resulterer i lærere, som mangler 10, 20 eller 30 ECTS point for at kvalificere sig. Det betyder, at potentielt kommende lærere skal bruge 1-3 år på at læse de fag op, udover de fem år, de allerede har brugt på at læse deres kandidat. Det betyder samtidigt, at de ikke kan begynde på deres pædagogikum, før de har læst deres manglende fag op. Et af problemerne er, at de sagtens kan have erhvervserfaring indenfor det relevante område, men ikke kan opnå merit. Der findes desværre historier om en ansøger, som manglede det fag, som personen selv underviste i på universitetet. Andre mere almene historier om lærere er, at de mangler administrative krav, selvom de har mere end 10 års erhvervserfaring. Dette betyder, at de ikke kan undervise på handelsgymnasier, men sagtens kan undervise på erhvervsakademiet i stedet. Dette gør, at vores gymnasier ikke kan ansætte de allerbedste lærere. For erhvervserfaring er en kæmpe kompetence, som desværre ikke bliver anerkendt i uddannelsessystemet.

Det er helt retfærdigt, at lærerne skal leve op til nogle krav, til deres faglighed, og hvilke kunstskaber de har med sig, men alt skal være med rimelighed. Faglighed og didaktik skal gå hånd i hånd, når man er gymnasielærer, men som det er i dag, vægter man i højere grad at leve op til nogle virkelighedsfjerne regler end at give os de bedst mulige lærere. Derfor skal det i fremtiden være op til skoleledelsen, som skal ansætte

vedkommende, om de er kvalificeret nok til at undervise, hvor de skal vurderer, om de skal have et brush up eller læse nogle fag op, hvis det er nødvendigt. For rektorerne har ingen intentioner om at ansætte lærer, som de ikke mener er kvalificeret til stillingen.

Vi mener, at det er problematisk, at flere skoler vælger at spare på undervisernes efteruddannelse, da dette forhindrer underviserne i at udvikle deres faglige og pædagogiske kompetencer, hvilket i sidste ende kommer til at gå ud over den faglighed, underviserne vil kunne formå at videreformidle til eleverne. Vi mener derfor, at de merkantile ungdomsuddannelser skal allokere en separat del af deres budget til efteruddannelse af underviserne, således at de kan følge med den faglige og pædagogiske udvikling.

Et bredere ungdomskort

For at kunne kvalificere sig til at få et ungdomskort skal man gå på en godkendt ungdomsuddannelse, videregående uddannelse eller være mellem 16-19 år. Det vil sige man skal gå på en SU-berettiget uddannelse for at kunne have mulighed for at få et ungdomskort.

Dette giver god mening, da man har en lavere disponibel indkomst når man går på en uddannelse, og det sikrer flere bedre mulighed for at kunne tage en uddannelse, hvor transportmuligheder eller økonomien ikke skal være en begrænsning. Dog opstår der en udfordring for de erhvervsskoleelever der går på hovedforløbet eller er på deres læreplads. De går ikke på en SU-berettiget uddannelse, hvilket betyder de på en elevløn skal betale normal pris for transport. Når man går på sit hovedforløb eller er på sin læreplads, er man stadig under uddannelse, hvor det er uforståeligt hvorfor man ikke kvalificerer sig til et ungdomskort.

Samtidig sikrer det at flere tager offentlig transport, dog bliver det en begrænsning når man stopper på ens uddannelse og er over 19 år. Hvis man samtidig ønsker at flere skal tage offentlig transport bliver der nødt til at være en revidering af den nuværende ordning, hvor den udvides.

Derfor mener LH at ungdomskortet bør gælde alle, som går på ens erhvervsuddannelse samt at alle under 25 skal kunne benytte sig af ordningen.

Bedre hjælp og vejledning til stop af nikotinprodukter.

Snus og andre nikotinprodukter er et kæmpe problem på vores ungdomsuddannelser, som der indtil videre ikke er fundet en løsning på.

LH vil derfor kæmpe for at finde en løsning, som tager hensyn til dem, der er afhængige, men som stadigvæk respekterer undervisningen, de andre elever og de ansatte på vores skoler. Vi skal sikre, at unge kan få den nødvendig hjælp og støtte til at stoppe deres afhængighed gennem mere vejledning til de elever, som gerne vil stoppe, og at kunne snakke med en studievejleder eller lærer om det uden frygt eller tabu. Til sidst skal skolerne være bedre til at forebygge mod snus afhængighed blandt deres elever.

Afskaf 26-timers reglen

Efter erhvervsuddannelsesreformen i 2015 blev der indført en regel, som skulle sikre alle erhvervsskoleelever skulle modtage 26-timers undervisning om ugen. Dette var ud fra en betragtning af at eleverne ikke skulle miste undervisningen.

Dog har reglen nogle u hensigtsmæssige konsekvenser. For eksempel, hvis man har eksamener tæller disse ikke med i den totale timeberegning, hvilket gør at man har undervisning efter ens eksamen. Derudover er der heller ikke mulighed for læseferie på erhvervsuddannelserne.

Derfor mener LH, at timetalsberegningen skal foregå på samme måde som det fungerer de på gymnasiale uddannelser. For at sikre elevnerne modtager den rette undervisning skal der sættes et krav til et minimum antal timer de skal have i de enkelte fag. Her kan den enkelte institution også afsætte ekstra timer, hvis der er behov for det i de enkelte fag.

Udtalelse om EPX

Regeringens introduktion af den nye erhvervs- og professionsrettede gymnasieuddannelse (EPX) er et stort skridt i retning af at skabe en bredere uddannelsesmulighed for de unge. Den er designet til at imødekomme en stigende efterspørgsel på uddannelser, der kombinerer teoretisk viden med praktisk erfaring. EPX repræsenterer et nytænkende alternativ til de

traditionelle gymnasiale retninger som STX og HHX, ved at bygge bro mellem teori og praksis og give eleverne mulighed for at anvende deres faglige kompetencer i konkrete sammenhænge.

EPX i praksis: En bro mellem teori og praksis EPX tilbyder en mere praktisk og virkelighedsnær undervisning, hvor eleverne, for eksempel, kan skrive tekster for en lokal virksomhed i engelsk, eller få besøg af en sundhedsfaglig gæstelærer i psykologi. Uddannelsen er tæt knyttet til erhvervslivet og sikrer, at eleverne både tilegner sig gymnasiale studiekompetencer og praktiske erfaringer, som kan anvendes direkte i arbejdslivet. Denne kombination er ikke bare et svar på unge menneskers ønsker om uddannelser, der forener teori og praksis, men også en nødvendighed i en tid, hvor arbejdsmarkedet efterspørger medarbejdere med netop disse egenskaber.

Karakterkrav på 6: Et nødvendigt niveau LH støtter regeringens beslutning om at indføre et karakterkrav på 6 for HHX. Vi mener, at det er afgørende, at de elever, der begynder på uddannelsen, har de nødvendige faglige forudsætninger for at kunne gennemføre med succes. Et karakterkrav på 6 sikrer, at eleverne har et solidt grundlag for at håndtere den teoretiske undervisning, som HHX tilbyder.

Karakterkravet er en vigtig faktor for at sikre uddannelsens kvalitet og det faglige niveau, så eleverne ikke falder fra undervejs eller føler sig overvældede. Med et krav om et gennemsnit på 6 ved vi, at eleverne har en vis robusthed, når det gælder boglige udfordringer.

Flere A-fag? Nej tak Når det kommer til diskussionen om at tilføje flere A-fag til HHX, ser vi det som en fejlretning. Flere A-fag vil gøre uddannelsen unødvendigt sværere og fjerne fokus fra det, der gør HHX attraktivt for mange unge: dens balance mellem teori og praksis. HHX bør ikke omdannes til endnu en boglig uddannelse, som tvinger eleverne til at mestre en række tunge akademiske fag på højt niveau. Det vil blot skræmme de unge væk, som søger en praktisk og teoretisk orienteret uddannelse, og som ville have glæde af HHX's mere anvendelsesorienterede fokus.

Pres på erhvervsuddannelserne? Bliver EPX den nye 'nøddugang'? En bekymring, som vi i LH har, er, at EPX kan ende med at blive en ufrivillig løsning for unge, der oprindeligt ville have valgt en erhvervsuddannelse. Hvis adgangen til erhvervsuddannelserne bliver sværere eller mindre tilgængelig på grund af stigende krav eller begrænset kapacitet, kan unge blive

presset til at vælge EPX, selvom det ikke nødvendigvis er det bedste valg for dem.

Vi må sikre, at erhvervsuddannelserne forbliver attraktive og tilgængelige for de unge, der ønsker en direkte vej til erhvervslivet gennem en praktisk uddannelse. Det er vigtigt, at EPX ikke ses som en erstatning for erhvervsuddannelserne, men som et supplement til de eksisterende muligheder. Unge skal kunne vælge EPX, fordi det passer til deres interesser og ambitioner, ikke fordi de føler, at de ikke har andre valgmuligheder.

Hvis EPX bliver den "eneste" vej for mange, risikerer vi at tabe nogle af de unge, der har talent for og interesse i de mere praktiske erhvervsuddannelser, men som presses ind i en uddannelse, der ikke matcher deres behov eller ønsker.

Ny elevfordelingsmodel? Nej tak! Vi i LH er meget skeptiske over for forslaget om en ny elevfordelingsmodel, som skulle tage højde for den sociale og faglige sammensætning af eleverne på de gymnasiale uddannelser. I teorien lyder det som en god idé at skabe mere balance mellem eleverne på forskellige skoler, men i praksis risikerer vi at skabe en model,

der i realiteten begrænser de unges frie valg og placerer dem i uddannelser, de ikke nødvendigvis har valgt af egen fri vilje.

En tvungen elevfordelingsmodel vil i vores øjne være en form for social ingeniørkunst, som ikke tager hensyn til, at unge mennesker bedst trives og præsterer i et uddannelsesmiljø, de selv har valgt, og som de er motiverede for. Vi skal ikke begynde at placere unge på skoler for at udligne sociale eller pædagogiske udfordringer. I stedet bør vi fokusere på at styrke kvaliteten af alle gymnasier, så eleverne har lyst til at vælge netop den skole, der passer til deres behov, uden at blive pålagt at tage en bestemt plads.

EPX som fremtidens gymnasieuddannelse EPX er et skridt i den rigtige retning, hvis det formår at fastholde sin kombination af teori og praksis og undgår at blive endnu en boglig uddannelse, der kræver høje akademiske præstationer. For mange unge vil EPX være et kærkomment alternativ til STX og HHX, hvor de kan prøve kræfter med både erhvervslivet og videreuddannelse. Men vi skal sikre, at EPX ikke udelukker andre veje – især erhvervsuddannelserne – og at den frie adgang til disse uddannelser forbliver intakt.

EPX kan blive en vigtig del af fremtidens ungdomsuddannelser, men det skal ske på en måde, hvor eleverne har reel frihed til at vælge uddannelsen af

interesse, og hvor de ikke presses ind i en retning, fordi der mangler alternativer.

OneNote til eksamener

Det skal være muligt at tilgå sine egne noter til skriftlige eksamener. Elever, som har MacBooks, har problemet, at man ikke kan være på OneNote online, og det bliver derfor betragtet som snyd at kigge i egne noter. Dette betyder, at eleverne bliver nødt til manuelt at overføre deres noter til andre platforme, hvilket øger eksamenspresset. Derfor mener LH, at det skal være muligt at tilgå sine OneNote-noter til eksamener, uden at det bliver betragtet som snyd.

Kørekortet fungerer som det gør

Lige nu kan man starte på kørekort 3 måneder før man fylder 17. Efter man har bestået den praktiske del af køreprøven, kan man køre med en ledsager, indtil man er 18. Dette gør, at unge kan få lov til at køre på vejene med vejledning fra en person med erfaring. Dette fungerer, og derfor mener LH, at denne struktur skal bibeholdes. At lade 17 årige kunne køre uden ledsagere før de bliver 18, tager den erfaring og tryghed som denne ledsager giver fra passagersædet. Dette påvirker ikke kun personen bag rattet, men også de andre på vejen.

Tidligere fri

Vi bruger halvdelen af vores dag på at sidde på skolebænken, for derefter at tage hjem og bruge tid igen på lektier og afleveringer. Derfor mener LH, at der også skal være tid til fritidsaktiviteter og mulighed for at geare ned. Herudover nedsættes koncentrationsevnen også i løbet af dagen, og kvaliteten af undervisningen efter kl. 15:00 bliver ekstremt forringet.

Derfor bør skoledagene ikke vare længere end til kl. 15:00, da det både påvirker læring og det sociale fællesskab uden for skoletiden.

Flere penge til EUX uddannelser

Merkantil EUD og EUX skal ligestilles med Teknisk EUX. (Gælder også EUD) i taxameteret. Det er vel og mærke ikke EUX der ikke modtager nok men den merkantil EUD og EUX

Udtalelse om International Økonomi (IØ) som mulighed på 1.g

I LH mener vi, at International Økonomi (IØ) bør være en mulighed for alle elever allerede fra 1.g, umiddelbart efter grundforløbet. Denne ændring vil give eleverne en bedre kontinuitet i deres faglige udvikling og en mere struktureret tilgang til et emne, der er både relevant og nødvendigt i en globaliseret verden.

En af hovedårsagerne til, at vi foreslår denne ændring, er den oplevelse, som mange elever på landsplan har, nemlig at der er for lang tid mellem grundforløbets lektioner i IØ og den egentlige undervisning i 2.g. Eleverne får blot et begrænset antal timer i faget på grundforløbet, og ofte opleves der en stor tidsforskel mellem disse få lektioner og den undervisning, de får i 2.g. Denne lange pause mellem de to undervisningsforløb skaber en udfordring i forhold til både kontinuitet og forståelse af det faglige stof.

Vi mener derfor, at det vil være en fordel at introducere IØ som et fag allerede i 1.g. På denne måde vil eleverne få mulighed for at opbygge et solidt fundament i faget tidligt i deres gymnasieforbøb og dermed kunne opretholde en rød tråd i deres læring. Dette vil både øge deres forståelse og interesse for emnet og sikre, at de ikke mister den viden, de har opnået, i den lange periode mellem grundforløbet og 2.g.

Desuden mener vi, at det er en fordel, at IØ strækkes over tre år i stedet for to. På samme måde som andre A- og B-niveaufag er det vigtigt, at IØ får den nødvendige tid til at blive behandlet i dybden. Faget berører komplekse og vigtige emner som global handel, økonomiske systemer og internationale relationer, og disse kræver tid til at blive forstået og bearbejdet ordentligt. Hvis IØ udelukkende undervises over to år, risikerer vi, at det bliver en overfladisk gennemgang af stoffet, hvor eleverne hurtigt skal igennem pensum uden at få mulighed for at reflektere over og anvende den viden, de har fået.

Ved at sprede IØ ud over tre år får både elever og undervisere bedre mulighed for at arbejde med faget i dybden, hvilket vil gavne elevernes faglige udvikling. Denne tilgang vil også sikre, at faget ikke bliver en hurtig glidebane gennem uddannelsessystemet, men i stedet et fag, der bliver behandlet med den nødvendige seriøsitet og grundighed.

Vi mener derfor i LH, at denne tilgang vil bidrage til en mere sammenhængende og grundig undervisning i International Økonomi og dermed give eleverne de bedste forudsætninger for at forstå de komplekse

økonomiske sammenhænge, der er afgørende for deres videre uddannelse og fremtidige karriere.